

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1931.

Andra kammaren.

Nr 21.

Fredagen den 20 mars.

Kl. 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 13 och den 14 innevarande mars.

§ 2.

Avlämnades följande Kungl. Maj:ts propositioner, nämligen:

av herr statsrådet *Hamrin* propositionerna:

nr 186, med förslag till ändrad tid för kronouppbördens;

nr 187, med förslag till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379);

nr 198, angående viss ändring i staten för statens pensionsanstalt;

nr 200, angående avstående av viss del av allmänna arvsfondens rätt till arv efter Erik Magnus Edvard Svedbom;

nr 189, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 19 § lagen den 16 oktober 1914 om tillsyn å fartyg;

nr 190, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 33 § lagen den 10 maj 1901 om inteckning i fartyg; och

nr 191, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 2 juni 1911 om skydd för vissa internationella sjukvårdsbeteckningar; samt

av herr statsrådet *von Stockenström* propositionen, nr 195, angående ytterligare statsunderstöd till Hjärtåns regleringsföretag i Jönköpings län.

Dessa propositioner bordlades.

§ 3.

Ordet lämnades härefter på begäran till chefen för jordbruksdepartementet, herr statsrådet *von Stockenström*, som anförde: Herr talman! Med tillstånd av riksdagens andra kammare har dess ledamot herr Axel Pehrsson i Bramstorp till mig framställt följande spörsmål:

Svar å interpellation.

»Har den vid uppvaktning inför stats- och jordbruksministrarna den 24 sistlidna januari utlovade utredningen angående spannmålsförmedlingen i Skåne fullföljts?

Om så är fallet, är det statsrådets avsikt att snarast möjligt låta offentliggöra resultatet av utredningen?»

Med anledning härav vill jag först erinra om vad som förekom vid den av interpellanten omnämnda uppvaktningen. Den 24 januari i år uppvaktades statsministern och jag av en deputation, anfordrad av friherre Hans Otto Ramel på Övedskloster. Övriga i uppvaktningen deltagande voro tre ledamöter av denna kammare, nämligen herrar Nils Månsson i Erlandsro, Swen Persson i Fritorp och Erik Ljung. Dessa herrar påtalade vissa spannmålsaffärer, som

Svar å
interpellation.
(Forts.)

enligt uppgift ägt rum eller ifrågasatts mellan bondeförbundets Skåneorganisation och två kvarnar i Skåne. Deputerade överlämnade till statsministern och mig en skrivelse, vilkens innehåll jag ber att för fullständighetens skull här få uppläsa. Skrivelsen är av följande lydelse:

»Det kan bland jordbrukarna knappast råda mer än en mening om, att de åtgärder, som riksdag och regering vidtagit för att bringa spannmålsodlarna stöd och hjälp i det svåra krisläget, varit till stort gagn för jordbruket. Särskilt tacksamma ha spannmålsodlarna varit för, att inmalningen kompletterades med minimipris, som tillförsäkrat spannmålsodlarna ett bättre pris än om detta nedtryckts av den dumping av spannmål, som eljest skulle ha medfört ytterligare nedgång i de redan förut oskäligt låga spannmålspriserna.

Det var förklarligt, att denna reglering av spannmålsförsäljningen skulle medföra vissa svårigheter. Sedan kvarnarna fyllt sina magasin, hade de jordbrukare, som icke avyttrat sin spannmål, intet annat val än att antingen behålla sin spannmål, till dess kvarnarna kunde taga emot den, eller sälja till spannmålshandlarna. I det senare fallet kunde de icke påräkna att få de minimipris, som fastställts för de avtalsbundna kvarnarna vid köp av spannmål. Då kvarnarna icke längre kunde emottaga spannmål, försattes därför de jordbrukare, som ville sälja, i ett svårt läge. I avtalet med kvarnarna har visserligen ingenting bestämts om, hur kvarnarna skulle, sedan de fyllt sina magasin, förfara gentemot de odlare, som anmälde önskan att sälja. Men regeringen kunde självfallet förutsätta, att kvarnarna skulle förfara fullt lojalt och emottaga utbudet, allteftersom de blevo anmälda. Så torde även i allmänhet ha förfarits, utom i något undantagsfall, som väckt stor uppmärksamhet.

I slutet på förlidet år förspordes på en del platser i Malmöhus län, att jordbrukare lyckats avyttra spannmål till Malmö stora valskvarn och Trälleborgs ångkvarn, båda tillhörande Aktiebolaget Kvarnintressenter, vid en tidpunkt, då andra jordbrukare på grund av bristande magasinutrymme avvisats. Då dessa leverantörer tillspordes, hur detta kunnat tillgå, svarade de, att de avyttrat spannmålen genom — bondeförbundet.

Detta förhållande väckte stort uppseende och påtalades i en artikel i Lunds Dagblad för den 9 januari. Denna artikel föranledde följande förklaring av direktören Rob. Bergsten i Aktiebolaget Kvarnintressenter, återgiven i Lunds Dagblad för den 12 januari:

'Till redaktören för Lunds Dagblad, Lund.

Med anledning av en i Eder ärade tidning den 9 i denna månad intagen ledande artikel med rubrik »Ett partipolitiskt geschäft» får jag härmed anhålla att Ni vänligen ville i tidningen intaga följande meddelande rörande de faktiska förhållanden, som torde legat till grund för artikeln i fråga.

Svensk spannmål för Aktiebolaget Kvarnintressenters kvarnar inköpes dels direkt från lantbrukarna och dels genom spannmålshandlare och andra spannmålsförmedlare. I sistnämnda fall har ett visst företräde givits åt sådana lantmannaföreningar, som förmedla spannmålsförsäljningar.

Sedan med anledning av de forcerade utbudet av spannmål under hösten mycket stora uppköp av spannmål skett för koncernens kvarnar, har koncernen nödgats under en kortare tid verkställa uppköp mera sparsamt. Detta förhållande, som varit enahanda vid andra kvarnföretag, har som bekant föranlett stor misstämning bland såväl jordbrukare som spannmålsförmedlare, något som i sin tur föranlett kvarnarna att under ifrågavarande övergångstid dirigera sina inköp så vitt det varit möjligt så, att i första hand mindre jordbrukare och andra, för vilka behovet av att sälja varit mest trängande, givits företräde.

Under höstens lopp hava vid två särskilda tillfällen ombud för bondeförbundet hos oss gjort förfrågan, huruvida icke vi kunde hjälpa en del av deras mest betryckta medlemmar att bliva av med sin spannmål, för vilket fall förbundet ämnade genom sin distriktsbyrå förmedla försäljningen. Sedan vi vid dessa tillfällen svarat avböjande, återkommo ombuden någon dag omkring den 20 november under kraftigt framhållande av den nödställda belägenhet, vari en del lantbrukare, särskilt småbrukarna, befunno sig. Som förhållandena då något lättat, ställde vi i utsikt, att vi till två av våra största kvarnar skulle kunna mottaga sammanlagt omkring 4,000 säckar, vilket utgjorde en bråkdel av den kvantitet ombuden önskade vinna avsättning för.

I enlighet härmed gjordes efter bondeförbundets distriktsbyrås anvisningar avslut med 70 å 80 lantbrukare, vilka avslut omfattade sammanlagt ovan angivna kvantitet om 4,000 säckar.

Då någon dag innan Eder artikel inflöt i Eder tidning bondeförbundets representanter ånyo inställde sig med hemställan om förmedling av försäljning för deras medlemmars räkning, därvid de tydligen tänkte sig få avtala om leverans av betydande partier, avtog jag denna hemställan, varjämte jag även avböjde att giva något som helst löfte om framtida leveranser. Jag leddes därvid av synpunkter liknande dem, som kommit till uttryck i ovan nämnda tidningsartikel.

Något som helst avtal, vare sig muntligt eller skriftligt, med bondeförbundet eller dess representanter har sålunda icke träffats, vare sig av A.-B. Kvarnintressenter eller någon av de till detta bolag anslutna kvarnar. Ej heller har eljest direkt eller indirekt genom bondeförbundets eller dess distriktsbyrås förmedling från förbundets medlemmar av bolaget eller dess kvarnar inköpts annan spannmål än ovan nämnda 4,000 säckar, motsvarande mindre än en procent av den sammanlagda kvantitet svensk spannmål, som under höstens fyra månader inköpts för koncernens kvarnar.

I fråga om sistnämnda inköp må ytterligare nämnas, att förbundets hemställan att av oss för förmedlingen erhålla vanlig förmedlingsprovision av $\frac{1}{4}$ % av oss avböjdes, att förbundet i stället betingat sig denna $\frac{1}{4}$ % av säljarna samt att sammanlagda beloppet av den av förbundets byrå sålunda intjänade provisionen utgör 180 kronor.

Malmö den 10 januari 1931.

Rob. Bergsten,

verkst. direktör i Aktiebolaget Kvarnintressenter.'

Av denna insändare framgår, att ett politiskt parti, bondeförbundet, i upprepade framställningar till Malmökvarnen påkallat företrädesrätt till leverans för vissa sina medlemmar.

Att de nämnda kvarnarna ej varit de enda av de avtalsbundna kvarnarna, som mottagit framställning från samma politiska parti i enahanda syfte, framgår av en intervju med verkställande direktören i Aktiebolaget Märten Pehrsons valskvarn i Kristianstad. Intervjun, som återgives i Kristianstads Läns Tidning för den 11 januari, är av denna lydelse:

'Med anledning av dessa Lunds Dagblads minst sagt uppseendeväckande meddelanden ha vi vänt oss till ledningen för kvarnbolaget i Kristianstad med förfrågan huruvida möjligen någon liknande överenskommelse för dettas vidarekommande vore träffad med bondeförbundet.

På vår förfrågan förklarade konsul C. Nilsson att bolaget helt och hållet rättade sina spannmålsinköp efter tillgängliga magasinsutrymmen och hädanefter som hittills bestämt avhöll sig från att låta partipolitiska förhållanden inverka på dessa inköp.

Svar å interpellation. (Forts.) Har från bondeförbundets sida ingen framställning av samma slag som den av Lunds Dagblad omnämnda gjorts här?

Jo, för någon tid sedan uppvaktades vi av representanter för detta parti med partiets ombudsman agronomen Ljunggren i spetsen. Man hade med sig en förteckning på en del medlemmar i bondeförbundet dels här i orten och dels i Landskronatrakten och hemställde att vi skulle förbinda oss att i första hand köpa vissa partier spannmål av dessa.

Vad motiverade man en dylik framställning med?

Man förklarade att man avsåg att hjälpa bondeförbundets medlemmar.

Vilket besked erhöles de uppvaktande?

Vi lämnade samma upplysning som nu, att vi bestämt avböjde att låta politiska riktlinjer inverka på våra spannmålsinköp och följaktligen icke kunde bevilja den gjorda hemställan. För övrigt framställde vi den frågan, vad man från bondeförbundets sida skulle säga, om en dylik överenskommelse träffades med någon annan politisk partiorganisation.

Vad svarade man på detta?

Man hänvisade till att det här gällde en bondeorganisation, vilken icke kunde jämföras med andra politiska partier.

De sakliga uppgifterna i direktör Bergstens insändare och av konsul C. Nilsson i intervjun ha oss veterligt icke på något håll blivit emotsagda. Det framgår härav oförtydligt, att ett politiskt parti ingripit för att förmå kvarnarna att bereda vissa av detta partis medlemmar en särskilt gynnad ställning vid spannmålsleveranserna.

Då vi äro förvissade om, att de företagna stödåtgärderna haft till uppgift och syfte att tjäna jordbruket och jordbrukarna utan hänsyn till politisk åskådning eller partianslutning, ha vi ansett oss böra fästa statsrådets uppmärksamhet på vad som här framkommit. Vi tro oss ha stor anledning befara, att detta partipolitiska ingripande för att giva jordbrukshjälpen en innebörd och syftning, som den ursprungligen aldrig ägt, kan komma att menligt inverka på jordbrukets framtida möjligheter att få behövt stöd i den alltjämt pågående, mycket känbara krisen. Det synes oss därför vara av allra största vikt, att det blir fullt klarlagt vad som här förekommit, detta så mycket hellre, som bondeförbundets åtgöranden inom och utom jordbrukarnas krets väckt allmänt och stort uppseende. Vi skulle icke ha hänvänt oss till regeringen med en hemställan härom i det fall, att bondeförbundets initiativ ingenting annat varit än en förhastad och obetänkt företagsamhet av några av förbundets underordnade tjänstemän. Så synes emellertid icke vara förhållandet. Bondeförbundspresen har som på given order trätt fram och tagit ingripandet i försvar och med hårda ord angripit och klandrat dem, som i jordbrukets eget intresse ansett sig böra varna för detta försök att missbruka jordbrukshjälpen för partipolitiska syften. I en av bondeförbundets mera uppmärksammade tidningar, Skånska Dagbladet för den 16 januari, avfärdas kritiken som ett utslag av 'den gröna avunden' hos andra partier, för det att dessa ej gjort något liknande för sina medlemmar. Vidare förklaras i samma artikel, att bondeförbundets ingripande skulle ha haft till syfte att träffa sådana anordningar, att jordbrukshjälpen skulle komma att 'bättre motsvara avsikten med statsmakternas beslut än som eljest hade inträffat'. I ett senare nummer av samma tidning (för den 22 januari) förklaras även 'att försöket avsåge att göra jordbrukshjälpen till vad statsmakterna avsåg med densamma och att tillförsäkra odlarna densamma så hel och hållen som möjligt'.

Det behöves väl icke särskilt framhållas, att det aldrig kunnat vara statsmakternas mening, att stödaktionen för spannmålen skulle, så som här ostridigt skett, utnyttjas för partipolitiska ändamål. Då emellertid sådana påståenden kunna fällas och upprepas av bondeförbundspresen utan att någon av partiets

ledamöter ansett sig behöva tillrättalägga denna missuppfattning, så synes det oss vara nödigt att själva affären blir utredd och klarlagd och att det gives tydligt och klart besked om att partipolitiska missbruk av statliga hjälpåtgärder äro otillbörliga.

Endast två kvarnar ha, oss veterligt, i begränsad omfattning bifallit bondeförbundets framställning. Vi anse oss böra erinra, att en av styrelseledamöterna i Malmö Stora Valskvarn är den framstående representanten för bondeförbundet, ledamoten av spannmålsnämnden Axel Pehrsson i Bramstorp. Vidare kan förtjäna framhållas, att en av medlemmarna i den deputation från bondeförbundet, som uppvaktat kvarnarna, är revisorn i samma kvarn hr Henriksson i Vinstorp. Det kan under sådana förhållanden vara förklarligt, att den ifrågavarande kvarnen kände sig frestad till ett tillmötesgående. Men uppenbart är, att det icke kan vara i god överensstämmelse med en lojal tillämpning av de statliga stödåtgärderna, att en kvarn beviljar särskilda förmåner för delägarnas vänner och politiska meningsfränder till men för andra spannmålsodlare.

En allmän opinion i jordbrukskretsarna utanför bondeförbundet anser det tillbörligt, att man får utrett vad som här förekommit. Man vill gärna veta vilka grunder, som gällt för den av bondeförbundet redan verkställda och enligt direktör Bergstens uppgift i än större omfattning planerade kommissionsaffären. Ävenså vore det av värde att få upplysning om i vilken utsträckning och på vad sätt medgivandet hos Malmökvarnen utnyttjats för partipolitisk agitation. Att villkor för att begagna förmånen skulle vara inbetald medlemsavgift till bondeförbundet har med bestämdhet uppgivits. Vidare vore det av betydelse att få veta vad som förekommit vid uppvaktningarna hos kvarnarna. Det har senare förklarats, att hänvändelsen endast skulle vara 'ett försök'. Den omständigheten att förnyad hänvändelse gjorts hos Malmökvarnen om försäljning av ett större kvantum synes icke bestyrka uppgiften, att man endast avsåg 'ett försök'.

Vi få sålunda med hänvisning till vad vi här anfört hemställa, att regeringen måtte låta föranstalta om en utredning i syfte att få fullt objektivt klarlagt vad som i verkligheten förekommit i samband med bondeförbundets försök att utnyttja den statliga spannmålsregleringen för partipolitiska syften samt att regeringen måtte vid fastställande av grunderna för den framtida spannmåls-hjälpen utforma sådana bestämmelser, att avsättningsmöjligheterna tryggas på för leverantörerna rättvisa och likaberättigade villkor.»

Så långt deputerades skrivelse.

Med anledning av vad de deputerade framhöllo vid uppvaktningen anförde statsministern och jag i huvudsak följande. Därest ett försäljningsavtal träffats, som möjliggjorde för bondeförbundet att agitationsvis vända sig till jordbrukarna och förklara, att, om dessa inträdde i bondeförbundet och uppvisade medlemskort därom hos kvarnen, så skulle de vida förr än eljest få sälja sin spannmål, då måste detta förfaringssätt betecknas som ett missbruk av kvarnavtalet. Att detta avtal icke finge utnyttjas såsom något slags apparat för partivärning bland spannmålsproducenterna vore enligt vår mening uppenbart. Vi förklarade oss emellertid efter deputationens anmälan villiga att låta undersöka vad som i verkligheten förekommit.

För att få saken belyst från deras sida, som voro därav närmast berörda, bereddes Aktiebolaget Kvarnintressenter, som driver Malmö stora valskevarn och Trelleborgs ångskvarn, tillfälle att taga del av deputerades inlägga samt att yttra sig om vad som i saken förekommit. Med anledning härav har Aktiebolaget Kvarnintressenter verkställt utredning i frågan samt därefter lämnat redogörelse och yttrande häröver. Inledningsvis förklarar bolaget, att de upplysningar, som av bolagets verkställande direktör Bergsten lämnats i den i

Svar å
interpellation.
(Forts.)

Lunds Dagblad intagna, nyss citerade redogörelsen, äro i alla avseenden riktiga samt att i nämnda redogörelse icke undanhållits något av beskaffenhet att tjäna till upplysning i saken. Därefter anför bolaget följande, som jag nu ber att få oavkortat uppläsa.

»I förenämnda framställning göres gällande att ett lojalt uppfyllande av kvarnarnas åtagna förpliktelser skulle innebära bl. a., att kvarnarna skulle emottaga utbudet, allt eftersom de blevo anmälda, och att A.-B Kvarnintressenter genom sitt — låt vara ringa — inköp från bondeförbundet åsidosatt denna lojalitet.

Denna uppfattning synes grunda sig på bristande kännedom om spannmåls-handelns teknik. Det ifrågasatta förfaringssättet skulle ingalunda resultera i önskad rättvisa i fråga om fördelning av leveranserna. Det måste nämligen beaktas att — åtminstone vad skånska förhållanden beträffar — spannmålsinköpen till övervägande del under normala förhållanden göras, icke direkt från odlarna utan från spannmålshandlare, som härmed fylla en nyttig och i många fall ounggänglig uppgift. Att nu tillämpa ett så enkelt förfaringssätt vid upphandling av brödspannmål som att emottaga från alla kategorier säljare inkommande anbud, allteftersom de anmälas, skulle otvivelaktigt resultera i att jordbrukarna under nu rådande förhållanden i regel bleve satta i efterhand i fråga om försäljningsmöjligheterna, enär spannmålshandlarna genom sina resurser och utvecklade affärsorganisation komme att i första hand utnyttja försäljningsmöjligheterna. Kvarnledningen har därför ansett, att den på det mest lojala sätt handhaft denna angelägenhet, då den sökt att *så rättvist som möjligt fördela försäljningsanbudet* genom att giva ett större antal säljare tillfälle att avvyttra spannmålen, även om därigenom ordningen för utbudet icke alltid kunnat följas. Härigenom har möjligheten att verkställa inköp direkt från jordbrukare ökat.

I den till statsministern gjorda framställningen har vidare anmärkts, att utbud från andra jordbrukare avvisats, samtidigt som inköp gjorts av bondeförbundets medlemmar. Framställningen i denna del är icke riktig. Då inköp av förbundsmedlemmarnas spannmål gjordes, skedde detta vid en tidpunkt, då spannmålsinköp från vår sida pågick och utbud från jordbrukare icke avvisades. Missförståndet i framställningen är uppenbarligen beroende på en förväxling mellan tiden för inköpet och tiden för leveranserna. Det må emellertid dessutom anmärkas, att den kvantitet, som inköpts genom bondeförbundets förmedling var så ringa, att den icke kan påstås hava utgjort något hinder för övriga inköp, utan var anledningen till att utbudet sedermera måste i stor utsträckning avvisas den, att utbudet vida överstego kvarnarnas förmåga att upptaga dessamma.

Vidare har anmärkts, att bondeförbundet påkallat företrädesrätt till leverans för vissa sina medlemmar. Även härvidlag synes kritiken vara byggd på något missförstånd. Varken vid ingåendet av ifrågavarande försäljningsavtal eller vid något annat tillfälle har någon företrädesrätt ifrågasatts, än mindre medgivits. Avtalet har icke haft *något* annat innehåll än att förenämnda kvantitet inköpts.

Det må i detta sammanhang erinras om, att utredningen klart giver vid handen, att inköpen skedde under intrycket av att mindre jordbrukare skulle få förmånen därav och under förbiseende av förmedlarens politiska karaktär, men att sedermera just med hänsyn till sistnämnda faktum, som vid eftertanke framgick, vidare köp från detta håll, innan det skedda ännu på något sätt påtalats, avslogs. Någon anledning antaga ett upprepande föreligger sålunda icke.

I den ovannämnda framställningen förekommer en uppgift därom, att bolagets ifrågavarande inköp skulle kunnat röna inflytande därav, att två av förbundets medlemmar äro anknutna till ett av de dotterbolag, till vars kvarn in-

köpet skett, den ene som styrelseledamot och den andre som revisor. Den förre, herr Axel Pehrsson i Bramstorp, har emellertid varken vid ifrågavarande tillfälle, därförut eller senare genom samtal med verkställande direktören, styrelsen eller någon dess enskilde ledamot, ej heller vederligtvis annorledes, sökt direkt eller indirekt förmå oss till inköp från bondeförbundet eller dess förmedlingsorganisation. Allt tal om att han skulle haft något att skaffa med ifrågavarande affär är fullständigt grundlöst. Detsamma gäller riksdagsman A. Henriksson i Vinstorp, i vad angår det första utbud, som ledde till det ifrågavarande köpet av de 4,000 säckarna. Riksdagsmannen Henriksson har icke tagit annan del i denna sak än att han var med då efter det nämnda inköpet förnyad framställning om inköp gjordes och av oss *avslogs*. Vi hava sålunda icke låtit oss påverkas av honom.

Att någon påverkan av det slag, varom här varit tal, icke är möjligt, torde för övrigt — där det ej eljest vore uppenbart — klart framgå därav *att* det företag, Svenska Lantmännens Kvarnförening, som ägde aktiemajoriteten i vårt ifrågavarande dotterbolag, innan vårt bolag år 1927 förvärvade den, i vår styrelse är representerat med allenast en ordinarie ledamot, nämligen under-teknad, som ej är medlem av bondeförbundet, samt *att* dessutom samtliga spannmålsinköp till våra dotterbolag ske efter direktiv, icke av dotterbolagens utan av vår ledning, på vilken bondeförbundet ej har något inflytande.

Frågan huruvida eller i vad mån bondeförbundet i politiskt syfte utnyttjat det gjorda inköpet, faller givetvis utanför vårt bedömande, liksom vi även sakna varje kännedom därom. Då saken emellertid blivit föremål för stor uppmärksamhet, kan det måhända icke vara ur vägen att bringa vår uppfattning till herr statsrådets kännedom.

Vad då först frågan om provisionen angår, gjordes av bondeförbundets ombud allenast förfrågan om de kunde påräkna vanlig mäklarprovision, $\frac{1}{4}$ %, var till vi svarade, att då sådan provision under nu rådande förhållanden icke av kvarnarna betalades till övriga mäklare, vi ej voro villiga att efterkomma denna begäran. Att denna provision, som vid likvidens erläggande uttogs av respektive säljare, skulle kunna använts till förstärkning av partikassan såsom i pressen gjorts gällande, synes orimligt, enär dessa små avgifter, tillhoppa 180 kronor, säkerligen icke ens täckt de med förmedlingen förenade kostnaderna.

Det synes även uteslutet att bondeförbundet skulle kunna ha utnyttjat den av kvarnbolaget medgivna leveransen av 4,000 säckar till att söka förvärva medlemmar. Härtill räckte ej leveransen, som fördelades på ett 80-tal jordbrukare — som vi förmoda alla medlemmar av bondeförbundet. Icke ens den av bondeförbundet senare ifrågasatta, av oss avböjda leveransen av ett större kvantum torde ha räckt till för förbundets egna medlemmar.»

Skrivelsen är för Aktiebolaget Kvarnintressenter undertecknad av Jac. Bennet.

Då förutom Malmö stora valskvarn och Trelleborgs ångkvarn jämväl aktiebolaget Märten Pehrsons valskvarn omnämns i deputerades inläga, begärdes yttrande även från detta bolag. Bolagets verkställande direktör konsul Carl Nilsson i Kristianstad har med anledning härav meddelat, att den intervju med honom, vilken återgavs i Kristianstads läns tidning för den 11 sistlidne januari och vars innehåll återfinnes i den förut upplästa inlägan, i alla avseenden är riktig, samt att varken förr eller senare något därutöver förekommit i denna angelägenhet.

Slutligen har styrelsen för bondeförbundets Skåneorganisation beretts tillfälle att yttra sig med anledning av vad som anförts i deputerades inläga och i kvarnbolagens skrivelser. Därvid har bondeförbundets Skåneorganisation genom sin ordförande riksdagsmannen Anders Henriksson i Vinstorp anført, att, då samtliga i åsyftade inläga framställda anmärkningar syntes till fullo ve-

Svar å
interpellation.
(Forts.)

derlagda genom aktiebolaget Kvarnintressenters yttrande, vilket bondeförbundets Skåneorganisation ansåge tillräckligt klarläggande, från deras sida ingen anledning föreläge att utöver vad sålunda anförts ingå på bemötande av ifrågavarande inlägga.

För egen del vill jag med anledning av vad sålunda återgivits anföra följande. Utredningen av ifrågavarande angelägenhet har givetvis icke kunnat ske i annan form än genom inhämtande av upplysningar på frivillighetens väg från dem, som väntats sitta inne med kunskaper av beskaffenhet att belysa spörsmålet. Samtliga i saken direkt intresserade parter hava också, såsom framgår av den av mig nu lämnade redogörelsen, blivit hörda. Ytterligare upplysningar torde icke stå att erhålla utan en detaljerad undersökning bland enskilda jordbrukare i Skåne, något som väl icke rimligen och lämpligen torde böra ifrågasättas.

Emellertid torde genom den verkställda utredningen kännedom hava vunnits om vad som förevarit. Det har av utredningen icke framgått, att ändamålet med ifrågavarande hänvändelse till kvarnarna varit att driva agitation för förvärvande av nya medlemmar i bondeförbundet. Icke heller har det framgått, att ifrågavarande kvarnföretag avsett att gynna spannmålsproducenter, tillhörande något visst politiskt parti.

Till sist vill jag i detta sammanhang framhålla, att det — särskilt med hänsyn till angelägenheten av möjligast jämna utbud till kvarnarna samt spannmålens lagring i erforderlig utsträckning — väl måste anses önskvärt, att lantbrukarna i den omfattning, så lämpligen kan ske, genom egna sammanslutningar och organisationer förmedla eller omhänderhava försäljning av spannmål, men dylik verksamhet bör enligt min mening hållas helt fri från partipolitiskt inflytande eller hänsynstagande.

Vidare yttrade:

Herr **Pehrsson** i Bramstorp: Herr talman! Ja, förspelet till det ärende som i dag föreligger och till den interpellation, som herr statsrådet nu har besvarat och för vilket jag ber att få framföra min tacksamhet, är ju upprunnet från en av de spelandes egna tidningsorgan. Det var väl tidningen Lunds Dagblad, som i första hand påpekade, vad som försiggick.

Vad man i tidningspressen förmenade var först att bondeförbundets organisation såsom sådan avsåg att genom de vidtagna försäljningsåtgärderna förstärka sin partikassa. Det är klart att ett parti, sådant som detta, icke har samma möjligheter att förstärka sin partikassa, som vissa andra partier, som ha större tillgångar att ösa ur. Men det synes emellertid för den opartiske bedömare stå klart att den provision, som här förekommer, icke skulle inbringa något av betydelse, när det gäller att förstärka en partikassa. Därefter har även gjorts gällande att de vidtagna förmedlingsåtgärderna eller försäljningarna skulle kunna tjäna till att skaffa nya medlemmar åt partiet. Jag får såsom min personliga uppfattning säga, att jag i stället skulle anse detta vara ett riskabelt projekt för ett politiskt parti, ty om man sålt för ett 70- eller 80-tal medlemmar, så kan lätt ett förhållande uppstå att en del av de andra, som icke kunde bli betjänade med dessa försäljningar, skulle bli vresiga, och ur den synpunkten skulle man förr kunna tänka sig en försämring i stället för en förbättring för partiets organisation.

Av bolagets uttalande framgår att detta visserligen inte har möjlighet att bedöma frågans interna del, men att enligt dess uppfattning även ett tillmötesgående från bolagets sida om den senare ifrågasatta större försäljningen skulle hava möjliggjort försäljning från alla bondeförbundets medlemmar, varför tallet om nyförvärv av medlemmar genom försäljningarna är uppkonstruerat.

Svar å
interpellation.
(Forts.)

Vad försäljningarna såsom sådana angår, har jag redan i den kommuniké, som jag tillställde en viss tidning i Stockholm, förklarat min uppfattning om att man i affärslivet naturligtvis får inrikta sig så, att man åstadkommer organisationer, som driva affärer. Men jag kan icke för mitt vidkommande finna att, såsom man gjort gällande i tidningspressen och i framställningar hos regeringen, det hela är annat än en uppkonstruerad fara och att man således icke av denna anledning behöver vara rädd för att jordbrukshjälpen såsom sådan skulle menligt påverkas eller att det skulle föreligga risker för att den skulle äventyras.

Jag har tidigare uttalat min mening beträffande spannmålshandlarnas ställning såsom förmedlare och hur de enligt min mening fyllt sina uppgifter, och jag får säga, att jag fortfarande har den uppfattningen, att de i stort sett fyllt sina uppgifter inom spannmålshandeln. Jag vill dock säga, att det ju är alldeles givet att det såväl bland dessa som bland andra kategorier av människor finnes undantag och att det bland dem kan finnas sådana som benytta sig av inblanco-försäljningar, som man kallar det, vilka äro lagda på lång sikt. Vid sådana försäljningar behöver man icke vara försedd med lager, som skola expedieras först vid senare tidpunkt. Det går lättare att trycka priserna med ett sådant försäljningsarrangemang, man köper stötvis och åstadkommer nervositet bland säljarna, varigenom täckningsköp kan ske till lägre priser än dem som normalt borde gälla.

Det förefaller något underligt att en gemensam försäljning från ett 80-tal mindre jordbrukare om tillhoppa 4,000 säckar skall från deras sida som vilja representera jordbruket framkalla större uppmärksamhet än om ett lika stort parti, som ofta sker, säljes direkt till kvarn från 1 eller 2 större jordbrukare.

Det var ganska tydligt, då man såg dessa uttalanden i tidningspressen, att det inte var denna spannmålsförsäljning i och för sig, som var det viktigaste för dem, som börjat sätta spelet i gång, utan man ville komma åt den politiska sammanslutning, som bondeförbundet utgör, och följaktligen ville man försöka misstänkliggöra vissa av dess medlemmar. I Lunds Dagblad såväl som i Nya Dagligt Allehanda drog man sig givetvis inte för att i samband med denna försäljning av brödsäd i Skåne utpeka vissa personer, och bland de utpekade var undertecknad. Det är alldeles givet, att med den ställning, jag hade inom statens spannmålsnämnd, skulle jag själv betrakta det såsom en märkvärdig handling, om jag skulle legat bakom en sådan sak som denna och försökt favorisera än den ena än den andra vid verkställande av försäljning. Jag får säga, att från dem, som påtalat saken, får man en viss känsla av, att det kan förekomma sådana saker. Det förvånar mig, att sådana verkligen kunna förekomma, men jag tycker det skulle vara svårt att misstänka, att andra kunna utföra sådana gärningar, därest man inte själv hade en känsla av, att sådant kan ske inom de egna leden.

Beträffande Nya Dagligt Allehanda, där jag särskilt markant utpekats, vill jag endast säga, att jag inte vill nämna denna tidning för mycket, ty den sysslar ju gärna med min person, och det är ju så, att den man älskar den agar man. Tidningen förmenar själv att den är mycket hjälpsam emot jordbruket och då menar den väl, att jag dragit mitt strå till stacken för att hjälpa jordbruket, och följaktligen håller den särskilt av mig för den skull. Jag fäster mig emellertid inte så mycket vid vad tidningarna skriva, ty det är nog så, som jag minns herr Lindman och jag talade om en gång, att en viss del av tidningarna har man nog för sina synders skull. Då emellertid även vissa av de tidningsorgan, som ha representanter i denna kammare, försöka följa med i samma hetskampanj, är det inte underligt om man känner sig illa berörd och särskilt då den kommer från det parti, som säger sig inför landet företräda sau-

Svar å
interpellation.
(Forts.)

ning och rätt och även, tror jag, om jag inte missminner mig, gärna vill vara det enda, som vårdar sig om kristen tro och god moral. Efter att jag lämnat upplysning i Nya Dagligt Allehanda om att för mig stod det fullständigt främmande, vad som skett, fanns det en artikel, som återgav detta, i Kristianstads Läns Tidning — om jag inte räknat fel är det väl den tidning, som herr Björck i Kristianstad redigerar. Det återgavs där, att Nya Dagligt Allehanda förklarar, att jag var främmande för detta och ogillade det olämpliga och okloka tilltaget. Jag minns inte nu, hur kommunikén löd, men det uttrycktes där samma förvåning som i Nya Dagligt Allehanda, nämligen att förklaringen dröjt litet länge. Det är stora pretentioner om svar pr omgående. Jag var sjuk ett par dagar och för övrigt, skulle man svara på allt, vad en del ovederhäftiga tidningar skriver, skulle man inte få göra mycket annat.

Efter denna min förklaring hade jag trott, att saken var utagerad för mitt vidkommande och att vederbörande, hur gärna de än ville åt en så kallad ärad kamrat, som vi säga här i kammaren, då vi yttra oss, skulle ha försökt att, om man nu ville påtala den så samhällsvådliga spannmålshandeln, åtminstone inte draga in en person, som klart och tydligt sagt ifrån, vad han haft och vad han inte haft med saken att göra.

Herr Björck i Kristianstad hade sedan i sin tidning den 22 januari en lång artikel, där han kallade det för kristidsgeschäft. Det är ju möjligt, att herr Björck inte själv skrivit artikeln, men det föreföll nästan så, ty när vi träffades några dagar senare, verkade herr Björck mera skygg än vanligt och gav det intrycket, att han hade gjort något, som han själv tyckte var litet fult. I denna artikel jämfördes detta med geschäftet Svensk import. Det säges i en litet försåtlig ton, att efter det jag gjort förklaringen till Nya Dagligt Allehanda, man väl finge förmoda att jag skulle gå fri för det, men givetvis skulle det begäras en undersökning, varigenom saken skulle utredas. Är det en sådan skandalaffär som i herr Björcks tidning gjordes gällande skulle jag vilja ifrågasätta en allsidigare utredning än den verkställda särskilt som det försports att man från anklagarnas sida tycks vilja göra gällande att den inte är fullt tillförlitlig. I så fall borde det väl hava uppdragits, synes det mig, åt landsfogden och landsfiskalerna att undersöka saken närmare. Jag skulle då för min del ha kunnat stå till polisens förfogande, som det heter här i Stockholm, under det saken närmare undersöktes. Hade det suttit en regering av herr Björcks och de andra herrarnas kynne så förmodar jag att en sådan undersökning hade blivit gjord. Annars hade man ju visat att man inte trodde att det var så farligt, som man hade gjort gällande.

Ja, tidningspressen skulle man allt emellanåt betrakta som luft. Där söker man ju alltid att nedgöra en motståndare. När emellertid den allvarliga saken befinnes så allvarlig, att man finner sig böra uppvakta Kungl. Maj:t och påtala förhållandet för att få en undersökning, ja, då är det inte tidningspressen, som legat bakom, utan då torde upprinnelsen finnas i högerpartiet.

En av de uppvaktande var icke riksdagsman. Enligt hans egen utsago blev han kallad till partiet och ombedd att vara med vid uppvaktningen. Det skulle givetvis ge ett bättre intryck utåt, då han var hushållningssällskapets ordförande och jag dess vice ordförande. Då ju dessa herrar äro måna om, att sanning och rätt få göra sig gällande och att alla saker, som genomföras för jordbrukets räkning, verkligen komma jordbrukarna till nytta, så förstår jag ju deras nit, då de uppvaktat regeringen för att få saken undersökt. Samtidigt kan jag emellertid inte annat än förvåna mig över att den, som i tidningsartiklarna angavs som huvudperson, även i denna skrivelse nämnes, och att man fortfarande, änskönt det lämnats en offentlig förklaring, insinuerar, att herr Pehrsson i Bramstorp nog är en av de figurer, som ligga bakom det hela. Nu har jag verkligen hört personer av samma politiska uppfattning som de herrar, vilka

satt i gång detta, tycka, att det hela verkade som spektakel. Men det torde väl höra sådant hemma i den rikspolitik, som högerpartiet alltid säger sig föra. Jag tycker det rättast kunde hänföras till den gamla s. k. by- och sladderpolitiken. Jag trodde inte, att det här i kammaren var någon kamrat som skulle åtaga sig att utföra ett sådant uppdrag. Men det är väl på det sättet, som man ofta hör, att — gudskelov för att det finnes mer och mindre kvalificerade arbetskrafter — allt arbete kan bli utfört. Det förhållandet torde förklara, att det fanns någon som ville verkställa uppdraget i fråga.

Då det i detta sammanhang talas om provision och vad därmed sammanhängande, får jag i anledning av något jag hört ryktesvis fråga herr Månsson i Erlandsro som begärt ordet efter mig och således får möjlighet att med detsamma förklara det, om det är riktigt, som det sagts, att herr Månsson själv sålde 300 säcker vete till kvarnen i Malmö, men inte själv kunde leverera allt. Det märkvärdiga är emellertid, att det lär ha funnits en högerman till i socknen, som odlade spannmål, och han fick leverera det andra.

Nu tyckte jag inte, att saken i och för sig var så märkvärdig, att den var någonting att gå till regeringen med. Då jag fick reda på denna uppvaktning, tänkte jag, att det vore väl bäst att få den saken klar också. Den kan ju klaras ut nu, då herr Månsson får ordet efter mig. Det är kanske någon som intygar något, och då blir det så mycket säkrare. Trots att kvantiteten var mindre, synes mig saken principiellt lika värdig och synes mig i rättvisans intresse denna sak bort samtidigt påtalats.

Ja, mina herrar, jag må säga, att det verkar på mig som om det vore enbart av nervositet högerpartiet befattade sig med en sådan skumraskpolitik, om det nu verkligen är så att partiets ledning står bakom. Att det inom partiet finnes arbetskrafter med sådana kvalifikationer, att de vilja befatta sig med sådant, det har ju nu visat sig. Men står partiet verkligen bakom, då vill jag säga, att utsikterna för det samarbete, vars önskvärdhet man i valtider och även i kamrarna talar om, för var dag betydligt fjärras. Icke är detta att föra rikspolitik. Med detta har man, vad jag kan bedöma och se, uteslutande velat komma åt, som jag skulle tro, ett annat politiskt parti. Jag trodde, att vi arbetade gott ihop på alla sätt och försökte göra det bästa vi kunna för fosterlandets väl. Jag tycker, att man inom den svenska högern, med det anseende partiet har, skulle ha undersökt saken litet bättre, innan man gått att vidtaga sådana åtgärder. Är det på det sättet, att högerpartiet som sådant ligger bakom, då vill jag från min synpunkt uttala den bestämda förväntan, att svenska folket så småningom skall få klart för sig, att det i politiken finns en hel del som man kan kalla bluff, en hel del som icke är verklighet, och att man vill genom vissa konstlade, märkvärdiga, t. o. m. osanna påståenden förvilla allmänheten för att samla röster åt de sina. Ett sådant förfarande, menar jag, kan inte ha mer än en verkan: att Sveriges folk, åtminstone folket på landsbygden, lär sig att inse detta förhållande och samlas kring sådana uppfattningar, som icke äro företrädda inom ifrågavarande läger. Jag förmodar, att man vid denna samling för det mål, man vill nå, icke skall använda sådana metoder som dem, vilka här förekommit.

Herr Månsson i Erlandsro: Herr talman! Jag skall först i likhet med föregående talare be att få till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet framföra ett tack för att den undersökning, varom vi anhållit, kommit till stånd. Det är tydligt och klart, att en dylik utredning, som skulle giva ett positivt resultat, varit svår att åstadkomma, men jag hoppas dock att med stöd av vissa i pressen gjorda uttalanden och av vissa av privatpersoner lämnade upplysningar i någon mån kunna komplettera densamma,

Svar å
interpellation.
(Forts.)

och jag hoppas att det påtalade missförhållandet kommer att tagas i övervägande vid ett förnyat avtal.

Då interpellanten utan att avvakta den av regeringen utlovade undersökningens resultat till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet framställt vissa frågor härom, har det väl varit för att här i kammaren få saken diskuterad. Det må därför, herr talman, tillåtas mig att lämna en relation av vad som gjorts, att vi hos hans excellens herr statsministern och hos statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet hemställt om denna undersökning, som i interpellationen beröres.

Redan i höstas, vill jag minnas, såg jag en notis i någon tidning — jag antager det var Skånska Dagbladet — om att representanter för bondeförbundets distriktsstyrelse i Skåne uppvakat direktören för Malmökvarnen i avsikt att förmä kvarnen att företrädesvis köpa spannmål av lantmännen, och då vi hade kommit in i senare hälften av december, förspordes, att vissa personer uppgivit sig ha levererat vete till kvarnen genom bondeförbundet. I slutet av december och de första dagarna i januari hade jag åtskilliga påringningar i telefon, varvid man beklagade sig, att man var tvungen att bli bondeförbundare för att få sälja sitt vete. Jag frågade: hur så? Det svar jag erhöll var samstämmigt, att endast de, som tillhörde bondeförbundet, fingo sälja. På min fråga om tillvägagångssättet härvid fick jag den upplysningen, att man ringde upp distriktsbyrån i Malmö, därpå erhöles en blankett, å vilken partiets storlek etc. skulle ifyllas, därefter skulle denna blankett, åtföljd av intyg från kassören i sockenföreningen om erlagd årsavgift till bondeförbundet, insändas till byrån. Sedermera fick man slutsedel från kvarnen på hur stor del av partiet man fick leverera i första leveransen. Såsom vi i de till herrar statsråd avlämnade skrivelserna framhållit, påtalades detta i pressen den 9 januari. Den 10 januari lämnade direktör Bergsten i Aktiebolaget Kvarnintressenter den förklaring över av till kvarnen gjorda framställningar, som herr statsrådet nyss uppläst. Därav framgick, att representanter för bondeförbundet i upprepade framställningar till Malmökvarnen påkallat företrädesrätt till leveransen för vissa sina medlemmar och att kvarnen den 20 november medgivit en leverans av 4,000 säckar, vilket dock utgjorde en bråkdel av den kvantitet ombuden önskade vinna avsättning för. Direktör Bergstens skrivelse är refererad i Lunds Dagblad den 12 januari. Den 11 januari refererades i Kristianstads Läns tidning en intervju med direktören i Aktiebolaget Mårten Pehrsons Valskvarn i Kristianstad, varav framgick, att man även till denna kvarn gjort en liknande framställning, vilken dock icke lett till resultat. På förfrågan av direktören, vad man från bondeförbundets sida skulle säga, om en dylik överenskommelse träffades med någon annan politisk partiorganisation, hade de uppvaktande genmält, att det här gällde en bondeorganisation, vilken icke kunde jämföras med andra politiska partier.

Vad man efter dessa förklaringar från kvarnen hade väntat, var en kommuniké från bondeförbundet, att de framställningar, som gjorts till kvarnarna, icke avsett att tjäna några politiska syften, och om de av någon lokal föreningsstyrelse eller dess tjänstemän utnyttjats så, att man därav kunnat draga sådana slutsatser, man från ledningens sida toge bestämt avstånd härifrån. Hade ett sådant meddelande kommit till synes, så hade, anser jag, hela saken därmed varit bragt ur världen, och man hade endast betraktat det hela som en förhastad och obetänkt företagsamhet från Skånedistriktets styrelse. Så blev emellertid icke fallet. Den 13 januari innehöll emellertid bondeförbundets tidning, Skånska Dagbladet, en förklaring, vari man framhöll, att det endast varit en försöksförmedling på bondeförbundets initiativ för att hjälpa ett antal mindre jordbrukare att få avsättning för sin spannmål till minimipriser. Den person, som tillsatts att sköta förmedlingen, hade haft

rätt att av säljaren uppbära $\frac{1}{4}$ % provision, och för organisationen hade det endast varit utgifter. Den 17 januari förklarar man i Skånska Dagbladet, att bondeförbundet aldrig ett ögonblick haft med saken att skaffa. Den person, som av bondeförbundets Skåneorganisation haft i uppdrag att förverkliga dess beslut, hade endast förmedlat affären emellan producenten och kvarnen. En vecka senare är man av en helt annan uppfattning, vilket framgår av en då i Skånska Dagbladet införd artikel, däri det heter: »Det är med utomordentligt intresse man bland allt Sveriges jordbruksfolk följt bondeförbundets Skånedistriktets försök att praktiskt hjälpa jordbrukets småfolk. — — — — En förmedlingsbyrå inom varje distrikt av bondeförbundet, anmälningsplikt för säljarna i god tid, så snart skörderesultatet kan överblickas, och samarbete mellan alla hjälpbyråerna landet runt, så att fördelningen vid kvarnarna blir jämn, det är lösningen på vår brännande spannmålsfråga. — — — — Vad sedan böndernas ovänner säga om vårt arbete, det rör oss inte. Det sporrar oss i stället till nya ansträngningar. Vi måste följa våra egna linjer.»

Den 20 januari framhöll herr Löfvander i första kammaren i en artikel i Svenska Landsbygden, däri han bemötte vissa tidningars skrivsätt om spannmålsförsäljningen i Skåne, att denna åtgärd vore både välbetänkt och berömvärd.

Av vad jag nu framhållit torde framgå, att om man väntat sig en nöjaktig förklaring och ett avståndstagande till det sätt, varpå ett medgivande från kvarnen om företrädesrätt till en viss leverans utnyttjats, så har man i stället fått bevittna ett starkt försvar för tillvägagångssättet. Inför denna situation dryftades frågan inom riksdagskretsar, även med medlemmar från regeringspartiet, och man kom överens om, att man borde fästa regeringens uppmärksamhet härpå samt påyrka en undersökning av det påtalade förhållandet. Den 24 januari var jag med om att avlämna en skrivelse till hans excellens herr statsministern och till chefen för jordbruksdepartementet. Därvid var även, som nämnts, baron Ramel på Övedskloster med. Jag skall be att få säga herr Pehrsson i Bramstorp, att det visst inte var så, att han blev tvingad att vara med i deputationen, utan vi råkades i andra ärenden i Stockholm, och då saken kom att dryftas, hade vi samma mening. I den avlämnade skrivelserna hemställde vi, såsom här nyss omnämnts: att regeringen måtte låta föranstalta om en utredning i syfte att få fullt objektivt klarlagt vad som i verkligheten förekommit i samband med bondeförbundets försök att utnyttja den statliga spannmålsregleringen för partipolitiska syften, samt att regeringen måtte vid fastställandet av grunderna för den framtida spannmåls-hjälpen utforma sådana bestämmelser, att avsättningsmöjligheterna betryggas på för leverantörerna rättvisa och likaberättigade villkor. Denna hemställan har påtalats såväl i bondeförbundspressen som i interpellationen.

Det förefaller interpellanten, då han dömer av referaten i tidningarna, som om en stor del av motiveringen utgjordes av meddelandet, att en ledamot av spannmålsnämnden även tillhör styrelsen för Aktiebolaget Malmö Stora Valskvarn. Han har kanske nu ändrat mening, då han blivit delgiven skrivelserna i dess helhet. Det är ju också bara ett ringa antal rader, som ägnats däråt. Till detta vill jag säga, att vi, som begärt undersökningen, icke kunna göras ansvariga för vare sig tidningarnas rubriker eller deras innehåll, då vi icke såsom bondeförbundet ha egna tidningar till förfogande. Att vi ansett oss böra i skrivelserna erinra om, att en av styrelseledamöterna för Malmö Stora Valskvarn var en av bondeförbundets främsta representanter, ledamoten av spannmålsnämnden herr Pehrsson i Bramstorp, samt att en av medlemmarna i deputationen, ordföranden i distriktsstyrelsen och ledamoten av första kammaren herr Henriksson i Vinstorp, var revisor i kvarnen, berodde därpå, att man

Svar å
interpellation.
(Forts.)

Svar å
interpellation.
(Forts.)

ansåg det som en förmildrande omständighet för att kvarnen visat deputationen tillmötesgående för dess framställning. Vi ha aldrig gjort gällande, att herr Pehrsson i Bramstorp på något sätt sökt påverka direktören till medgivandet av leveransen. Men herr Pehrsson i Bramstorp vill spela den följda oskulden. Vi ha heller icke påstått, att herr Henriksson i Vinstorp därvid spelat någon framstående roll, men om, såsom framhållits i tidningarna, initiativet till framställningen utgått från distriktsstyrelsen, har han väl som styrelsens ordförande varit med om beslutet. Efter det framställningen gjorts ha vi ju i bondeförbundets press varit utsatta för mycket smädelser. Det såg till och med ut en tid, som det gamla »Fäderneslandet» skulle ha uppstått i en ny skepnad. Vi ha blivit stämplade som förrädare mot våra egna yrkesbröder, då vi påtalat att ett sjuttioal småbrukare genom bondeförbundets förmedling fått leverera mindre partier brödsäd till minimipriser direkt till kvarnen. Ja, småbrukare, det låter ju så vackert nu för tiden. Om oss, som tillhöra högerpartiet, heter det ju i regel, att vi företräda storgodsägarintresset, och därför är det ju inte underligt, att jag i Skånska Dagbladet fått gälla för godsägare, under det mina yrkesbröder, tillhörande bondeförbundet, med lika stora eller större brukningsdelar, benämnas småbrukare. Jag vill säga, att läget är sådant, att, vare sig man har större eller mindre partier spannmål, så behöver nog det stora flertalet sälja, vare sig man är småbrukare eller storbrukare, och detta ha vi icke påtalat. Men att man för att få sälja skulle vara medlem av ett visst politiskt parti — det reagera vi emot.

Herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet framhåller, att det av utredningen icke framgått, att så varit fallet, ej heller att framställningen till kvarnarna avsett att driva agitation för att värva nya medlemmar i bondeförbundet.

Jag skall nu, herr talman, som jag tidigare framhållit, söka komplettera uppgifterna. Vad då först uppgifterna från kvarnintressenterna beträffar, så är uppgiften den 10 januari till Lunds Dagblad och den av herr statsrådet nu återopade förklaringen ej fullt överensstämmande. I det förra fallet säges, att bondeförbundets representanter gjort förfrågan, huruvida vi kunde hjälpa en del av deras mest betryckta medlemmar att bli av med sin spannmål, för vilket fall förbundet genom sin distriktsbyrå ämnade förmedla försäljningen. Detta får väl anses som en företrädesrätt. I förklaringen till herr statsrådet säges däremot, att varken vid ingående av ifrågavarande försäljningsavtal eller vid något annat tillfälle någon företrädesrätt har ifrågasatts än mindre medgivits. Avtalet om leveransen av 4,000 säckar för medlemmar i bondeförbundet kan jag icke se annat än som en företrädesrätt. Den andra frågan besvaras mycket försiktigt, då man säger: Frågan huruvida eller i vad mån bondeförbundet i politiskt syfte utnyttjat det gjorda inköpet faller givetvis utanför vårt bedömande, liksom vi sakna varje kännedom därom.

Att ordföranden i bondeförbundets skåneorganisation, herr Henriksson i Vinstorp, anser dessa yttranden tillräckligt klarläggande, är ju inte så mycket att förundra sig över, ty Skånska Dagbladet har ju framhållit, att utöver vad i Skånska Dagbladet relaterats intet står att uppleta. Jag skall nu övergå till några andra uttalanden härom. Bondeförbundets egen tidning, Skånska Dagbladet — jag åsyftar en artikel den 26 januari — förnekar visste inte, att åtgärden tillfört partiet nya medlemmar, fast den bagatelliserar den. Det heter: »De cirka sjuttio småbönder som hjälptes skulle som utökning av förbundets numerär ha föga betytt. Så gott som alla dessa sjuttio småbönder tillhörde bondeförbundet redan dessförinnan.» Detta är ju ett medgivande, att man har velat använda denna åtgärd och att nya medlemmar kommit in i partiet.

För övrigt har jag en del intyg över olika tillvägagångssätt härvidlag. Jag kommer icke att nämna namnen på intygsgivarna. Vissa av intygen äro av-
givna under edlig förpliktelse, och herr statsrådet och chefen för jordbruksde-
partementet har fått taga del av dem.

En lantbrukare säger sig ha kommit till ett möte, som bondeförbundets om-
budsman anordnat. »Vi fingo då», säger han, »besked om att vi kunde få sälja
spannmål. Jag reste in till Skånska Dagbladet och anmälde mig hos en viss
person, och jag fick då sälja inemot 100 säckar, men sedan var det slut, och
nu ligger jag här med resten.» — En annan person intygar under edlig förplik-
telse, att då han cirka fjorton dagar, innan bondeförbundsmedlemmarnas vete-
handel med kvarnarna blev fullt officiell, vände sig till kassören och bonde-
förbundets ombud för söcknen med förfrågan, huruvida ej han kunde få sälja
vete till kvarnen direkt, fick det svaret: Nej, det är bara bondeförbundare som
få det. Jag erbjöd mig då — skriver intygsgivaren — att gå in i förbundet,
men detta mitt skämt genomskådades tydligen genast, ty ombudet tillade, att
årsavgiften skulle vara inbetald till bondeförbundet, innan någon vetehandel
kunde komma till stånd. — Från en känd lantbrukare har jag mottagit ett
brev, där det heter: Då det kanske kan vara av intresse för dig att få veta, hur
veteförsäljningen genom bondeförbundet praktiseras här nere, sänder jag dig
härmed ett meddelande härom. Någon gång i december månad blev jag av
handlanden N. N. i Y. per telefon tillspord, om jag icke vore bondeförbundare.
På mitt nekande svar härtill genmälde han: Det var dumt, då kunde du hjälpt
till att vi kunnat göra oss av med litet vete. Jag genmälde härtill, att jag nu
icke hade något vete. Härfpå svarades: Du kunde ju haft vete liggande här.
Således skulle jag vara någon slags bulvan. Vid sedermera gjord förfrågan hos
nämnde affärsman upplyste denne, att man hade haft cirka 1,000 säckar vete
inneliggande, av vilka 600 à 700 säckar genom bondeförbundets förmedling hade
sålts direkt till kvarn, medan återstoden, inemot 400 säckar, levererats till annan
förmedlare. Leverantörerna av detta parti fingo omkring 1 krona lägre pris.

Då nu herr Pehrsson i Bramstorp påtalade min egen veteförsäljning, så skall
jag lämna några upplysningar därom. När regeringen förra våren träffat av-
tal med kvarnarna om inköp av vete direkt från producenterna och vi hade kom-
mit hem från riksdagen, låg jag inne med 200 säckar. Jag ringde först till
Malmökvarnen. Där fick jag det svaret, att man höll på med en större repara-
tion och att man därför inte kunde mottaga någon spannmål förrän i augusti,
men att man skulle anteckna saken. Sedermera ringde jag till Trälleborgskvar-
nen. Där svarades, att för tillfället allt utrymme var upptaget. Men efter tre
veckor eller kanske något längre tid ringde man och meddelade, att man nu
kunde taga emot leveransen. Denna fullgjordes också. Sedan Malmökvarnen
blivit iordningsställd, ringde man därifrån den 27 augusti för att efterhöra, om
jag hade mitt vete liggande. Jag svarade, att det var sålt, men gjorde samti-
digt en förfrågan, om man inte kunde få sälja av årets skörd. Men därpå fick
jag det svaret, att man icke köpte av årets skörd före den 1 september. Den
29 augusti träffade jag vid ett besök i Malmö direktör Möller och framställde
då till honom en förnyad förfrågan, om jag möjligen kunde få sälja vete. Han
svarade, att deras behov för den närmaste tiden var tillgodosett. Jag tillät mig
då säga, att om det räckte i september och oktober, så kunde man kanske få
leverera i november. Tiden gick. Jag hörde ingenting av saken förrän den 4
eller 5 november, då jag blev uppringd från kvarnen. De sade, att de endast
ville bekräfta ett tidigare med direktör Möller träffat avtal om försäljning av
300 säckar vete. När jag uppgav partiets storlek, hade tröskningen ännu icke
hörjat. Det var fråga om 20 tunnland, och under vanliga förhållanden kunde
jag beräkna den kvantiteten. När jag nu skulle fullgöra leveransen, hade jag
dels sålt litet utsädesvete, och dels hade en del av vetet stått i stack och blivit

Svar å
interpellation.
(Forts.)

Svar å
interpellation.
(Forts.)

fuktigt, varför det endast kunde användas till foder. Jag förfogade därför icke över det uppgivna partiet. Jag ringde då till en granne och frågade honom om han kunde hjälpa mig med leveransen. Nu säger herr Pehrsson i Bramstorp, att denna min granne tillhör högerpartiet. Jag såg det i Skånska Dagbladet. Jag har inte uppburit hans medlemsavgift och har överhuvud taget inte tagit reda på, vilket parti han tillhörde. Emellertid, saken påtalades av Skånska Dagbladet. Jag skrev då en framställning, som jag tänkte få in i tidningen. Men jag ansåg, att såsom tidningen uppträtt i denna sak ingenting vore att svara. Jag har senare träffat direktör Möller här uppe, och han har på denna skrivelse, som jag ämnade skicka in till tidningen, antecknat: »Riktigheten av ovanstående i vad köpet beträffar bestyrkes.» Det har inte varit det minsta politiska inslag i detta. Jag har kvitton och avräkningar här, som herr Pehrsson kan få taga del av, om han önskar.

Vad jag nu framhållit är både känt och vittnat. Jag anser, att ett dylikt tillvägagångssätt, där politiken får spela in på detta sätt, icke gagnar svenskt jordbruk utan kan för kommande stödaktioner bli till skada både för dem, man här velat hjälpa, och för dem, som blivit ohulpna. Det är därför, herr talman, som jag anser vår framställning om undersökning härom för att förekomma ett uppreparande vara fullt befogad och att vi icke, såsom Skånska Dagbladet påstått, varit ute i ogjort väder.

Herr Ljung: Herr talman! Då jag varit med i den deputation, vars framställning givit anledning till den interpellation, vilken nu besvarats, ber jag att vid detta tillfälle också få säga några ord.

Jag vill då först begagna tillfället att påpeka, att interpellanten i motiveeringen för sin interpellation i ett avseende givit uttryck åt en påtaglig missuppfattning. Härmed syftar jag på det uttalande av interpellanten, där han säger: »Det förefaller, av referaten att döma, som om en viktig del av deputationens motivering utgjordes av meddelandet, att en ledamot av statens spannmålsnämnd även tillhör styrelsen för A.-B. Malmö stora valskvarn.» Redan den omständigheten, att ifrågakarande uppgift omfattar tre rader av den över fem sidor långa inlagan, vittnar ju om att densamma ej kan utgöra någon viktig del. Det må vidare framhållas, att ingenting säges om vad herr Pehrsson gjort eller underlåtit att göra. Det erinras blott om att han är ledamot av styrelsen för det kvarnföretag det här gäller och att det bl. a. på grund härav kan vara förklarligt, att kvarnen kände sig frestad visa tillmötesgående. Detta påpekande är emellertid enligt min uppfattning ingalunda någon viktig del utan tvärtom av ganska underordnad betydelse för den sak det här gäller.

Går jag så vidare till resultatet av den av herr statsrådet verkställda utredningen, så finner jag anledning att särskilt dröja vid ett uttalande av direktören för aktiebolaget kvarnintressenter, där han framhåller följande: »Inköpen skedde under intrycket av att mindre jordbrukare skulle få förmånen därav och under förbiseende av förmedlarens politiska karaktär, men just med hänsyn till sistnämnda faktum, som vid närmare eftertanke framgick, avslogs sedermera vidare köp från detta håll, innan det skedda ännu på något sätt påtalats. Någon anledning antaga ett uppreparande föreligger sålunda icke.» Det framgår tydligt av detta uttalande, att ifrågakarande kvarnchef, som han själv säger, vid närmare eftertanke insåg det olämpliga i att låta en politisk organisation tjänstgöra som förmedlare av spannmålsaffärer. Man kan blott för sakens skull beklaga, att bondeförbundet självt ej kommit till samma insikt.

Nämnda kvarnchef framhåller också bl. a., att det av bondeförbundet förmedlade inköpet var ringa, endast 4.000 säckar, och att det därför ej utgjort nämnvärt hinder för andra att få sälja. Detta kan ju vara nog så riktigt. Men härvid framställer sig osökt den frågan: var det bondeförbundets fel eller

förtjänst — hur man nu vill se det — att affäerna ej fingo större omfattning. Detta första parti var ju enligt uppgift i bondeförbundspressen endast ett försök, och man gjorde ju också framställning om att få sälja större partier. Och om denna förmedling tagit den omfattning, som från början tydligen var avsedd, så skulle den ju ovillkorligen lett till svårigheter för andra jordbrukare, som ej tillhörde bondeförbundet, att få sälja. Det är detta förhållande, som varit den huvudsakliga anledningen till deputationens framställning hos stats- och jordbruksministrarna.

I sin sammanfattning av den verkställda utredningens resultat säger herr statsrådet bl. a.: »Det har av utredningen icke framgått, att ändamålet med ifrågavarande hänvändelse till kvarnarna varit att driva agitation för förvärvandet av nya medlemmar i bondeförbundet.» Jag frågar: hur skulle detta kunna framgå av utredningen med den begränsning denna fått? De båda kvarnföretagen ha självfallet ej haft anledning till eller kunnat yttra sig om den saken. Och man kan ju ej begära, att ordföranden i bondeförbundets Skåneorganisation skulle varit så öppenhjärtig, att han direkt medgivit något sådant. Men de av herr Månsson i Erlandsro företedda intygen och refererade uttalandena ge en annan bild av läget. De visa, att ändamålet med förmedlingen varit att tillförsäkra bondeförbundets medlemmar särskilda fördelar. Och därest sådana stode att vinna genom medlemskap i bondeförbundet, så måste detta självfallet innebära en särskild lockelse för jordbrukarna att inträda i sagda organisation.

Vidare säger herr statsrådet: »Icke heller har det framgått, att ifrågavarande kvarnföretag avsett att gynna spannmålsproducenter, tillhörande något visst parti.» Detta är så tillvida riktigt, som den förut nämnde kvarnchefen förklarar, att spannmålsaffären i fråga uppgjordes under intrycket av att mindre jordbrukare skulle få förmånen därav och under förbiseende av förmedlarens politiska karaktär. Men sagda kvarnchef har ju tydligen haft den uppfattningen, att ett fortgående på den inslagna vägen just skulle lett till ett sådant gynnande. Och det var därför som förslaget om ytterligare inköp avslogs.

Detta om de omnämnda förhållandena.

Beträffande herr Pehrssons i Bramstorp uttalande, skall jag begränsa mig till att säga bara ett par ord, då jag antager, att hans uppgifter ytterligare komma att bemötas från annat håll. Jag skall därvid mera i förbigående erinra om det tämligen omotiverade och misslyckade uttalandet om de mer och mindre kvalificerade arbetskrafter, som finnas här i kammaren. Emellertid, när man behöver någon upplysning i den vägen, d. v. s. om de olika kammarledamöternas kvalifikationer, så kan det ju vara värdefullt att veta, åt vilket håll man skall vända sig.

Herr Pehrsson i Bramstorp säger vidare bl. a., att denna aktion är ett uttryck för nervositet hos högerpartiet. Ja, därom skall jag inte yttra mig. Men när han säger, att den skulle vara ett uttryck för skumraskpolitik, så måste jag verkligen sätta ett stort frågetecken. Ty är det någon, som velat ha klarhet i denna sak, så är det väl ändå deputationen. Kallas det för skumraskpolitik att gå till vederbörande statsråd och påtala vissa förhållanden samt anhålla att få saken utredd, så måste jag säga, att man har underliga begrepp om vad skumraskpolitik innebär.

Slutligen vill jag med tillfredsställelse konstatera, att syftet med deputationens framställning blivit uppnått. Detta har skett på två olika sätt. Dels synes bondeförbundet, sedan den allmänna uppmärksamheten riktats på ifrågavarande förmedling, tydligen ha kommit till insikt om att densamma icke lämpligen bör fortsättas, åtminstone ej i sin ursprungliga form. Dels har också herr statsrådet i sitt interpellationssvar uttryckligen framhållit, att dylik

Svar å interpellation. verksamhet bör enligt hans mening hållas helt fri från partipolitiskt inflytande eller hänsynstagande. För detta klara besked ber jag att få uttala ett uppriktigt tack.

(Forts.)

Herr **Persson** i Fritorp: Jag skall, herr talman, icke med många ord förlänga denna debatt. Jag har så mycket mindre anledning därtill, som jag i åtskilliga avseenden blivit förekommen av de båda senaste ärade talarna. Men då jag var med i den deputation, som var uppe hos herr statsministern och herr jordbruksministern, och den vid detta tillfälle avlämnade skrivelsen närmast föranlett den i dag besvarade interpellationen, anser jag mig ha skyldighet att säga några korta ord.

Det pepprade anförande, som herr Pehrsson i Bramstorp höll från denna plats för en stund sedan, skall jag inte närmare ingå på. Det var särskilt en sak som jag antecknade, nämligen hans tal om skumraskpolitik. Men herr Ljung har redan svarat på detta, och jag skall icke upprepa vad han sade. Men om jag fattade den ärade interpellanten rätt, så trodde han, att vi med vår uppvakning avsågo en personlig förföljelse mot honom. Jag vill för min del förklara, att jag med mitt deltagande inte avsåg att komma herr Pehrsson i Bramstorp personligen till livs, utan det var rent sakliga motiv, som dikterade mitt deltagande.

Nu är den begärda utredningen verkställd, och kammarens ärade ledamöter ha nyss från statsrådsbanken hört till vilket resultat den lett. Det är med verklig tillfredsställelse jag för min del konstaterar, att denna utredning helt och fullt bestyrkt riktigheten av vad vi i vår skrivelse ha anfört. Utredningen har givit vid handen, att aktiebolaget kvarnintressenter förklarar, att de upplysningar, som av bolagets verkställande direktör, herr Bergsten, lämnats i en skrivelse till Lunds Dagblad, äro i alla avseenden riktiga. Därmed är fastslaget, att bolaget har efter anvisning av bondeförbundets distriktsbyrå inköpt 4,000 säckar spannmål. Jag bara fastslår detta faktum. Vidare har verkställande direktören i aktiebolaget Mårten Perssons valskvarn, konsul Carl Nilsson i Kristianstad, i ett yttrande vitsordat, att det skett en uppvakning av en deputation med bondeförbundets ombudsman i spetsen, varvid gjordes framställning, att kvarnbolaget måtte förbinda sig att i första hand inköpa spannmål från bondeförbundets medlemmar. Vidare är att märka, att denna deputation hade med sig en förteckning över de personer, som sålunda borde erhålla företrädesrätt vid försäljning av spannmål. Deputationens motivering var den, att man avsåg att hjälpa bondeförbundets medlemmar. Det svar, som konsul Nilsson gav deputationen, var ett bestämt avböjande. Kvarnbolaget ville icke låta politiska riktningar inverka på sina inköp. Jag vill här passa på att rikta en fråga till den högt ärade interpellanten: Vad skulle han och hans meningsfränder och regeringen och regeringspartiet ha sagt, om högern och någon ledamot av riksdagshögern företagit något liknande? Då hade rollerna i dag varit ombytta, och då hade nog dessa högermän, och det med rätta, blivit stämplade som riktiga — jag vågar ej använda uttrycket, ty det är, herr talman, ej parlamentariskt. Jag är övertygad om, att den kritik, som nu riktats mot bondeförbundets företagsamhet, är en mild västanfläkt mot vad som förelegat, om den av mig antydda motsatsen förekommit. Det är åtminstone min uppfattning. Ja, herr talman, om vad som förekommit, tycker jag, att reflexionerna göra sig själva. Ett parti har gjort framställning, att dess medlemmar skola ha företrädesrätt att sälja spannmål. Sådant kan man tillåta sig i tider, då statsmakterna ej ingripit, men enligt min mening ställer det sig helt annorlunda genom regeringens åtgärd att införa de s. k. minimiprisen. Vart skall det, mina herrar, bära hän, om vid en stödaktion av denna beskaffenhet de olika partierna skola tävla inbördes om företrädesrätt? Jag bara frågar. Det blir ett skådespel, som ej blir vidare uppbyggligt. Vilket parti våra jordbrukare än tillhöra, för alla är det f. n. gemensamt, att de

känna den nuvarande krisens stora och oerhörda svårigheter. Och ingen kan skönja densammans slut. Det är, herr talman, ej något överord, att så gott som alla jordbrukare vid utövandets av sin näring f. n. ha det oerhört svårt. Tusentals äro de, som stå på sista styverns trappor. Därom bära för övrigt de nu begynnande många konkurserna på landsbygden ett noggsamt och vältaligt vittnesbörd. De enda, som enligt min mening gå en gynnad tid till mötes, äro rättens ombudsmän och konkursförvaltarna, i den utsträckning de senare ej äro intresserade i konkurserna.

Jag skall återgå till ämnet. Jag känner jordbrukare, som ej fått sälja en enda säck spannmål, fastän de upprepade gånger stått i kö för att åtminstone få sälja något. De ha ej lyckats trots alla ansträngningar. Nyligen har den s. k. spannmålsinventeringen företagits och jag tror, att den tacksamhet, vari landets jordbrukare stå till jordbruksministern och för övrigt hela regeringen för dessa minimipris, skulle ökas i omfattning, om statsrådet, så snart dessa uppgifter äro bearbetade, kan avge den förklaring, att befintlig spannmål kan vinna avsättning under löpande konsumtionsår. En sådan förklaring skulle lugna de upprörda sinnena. Enligt en annons i ortspressen mottar kvarnen i Kristianstad, en av landets största kvarnar, denna månad ej någon spannmål, så man kan förstå jordbrukarnas bekymmer.

Till slut, herr talman, vill jag hänvisa till något, som utgör en parallell till den fråga, som här debatteras. Riksdagen beviljar numera varje år ett stort anslag till bekämpande av arbetslösheten, och den nuvarande depressionen tvingar nog innevarande års riksdag att för ändamålet bevilja mycket högre anslag än under senare år. Vad skulle riksdagens borgerliga majoritet säga, om fackföreningarna dekreterade, att deras medlemmar i första hand skulle komma i åtnjutande av detta understöd? Något sådant har mig veterligt ej förekommit, men om det skulle inträffa är jag övertygad om, att riksdagens majoritet skulle sätta stopp för en sådan trafik, d. v. s. så länge vi ha en borgerlig majoritet i riksdagen. Men äro valen i Stockholm i går mätare av stämningen i landet, synes denna borgerliga majoritet i varje fall vara starkt hotad. Här har, mina herrar, regeringen med inseende av situationens allvar gjort en kraftansträngning för att komma alla spannmålsodlande jordbrukare till hjälp och ej vissa politiska partier.

Till syvende och sist vill jag uttala den förhoppningen, att vad som förekommit i denna s. k. skånemetod ej kommer att upprepas. Jag tror, att i det långa loppet gör man rikets jordbrukare en verklig björntjänst genom att tillämpa sådana metoder, som här påtalats.

Herr **Björck** i Kristianstad: Herr talman! Jag förmodar, att ingen av kammarens ledamöter förvånar sig över, att jag begärt ordet och deltar i debatten, sedan jag direkt apostroferats av interpellanten.

Det skulle kanske ha hänt, om jag ej deltagit i debatten, att han trott, att jag smugit mig rädd omkring i korridorerna av fruktan för hans vreda blickar och på grund av vad han anser vara mitt dåliga samvete. Jag har emellertid ganska gott samvete i denna sak och måste taga kammarens ledamöters tid i anspråk för att klara upp min ställning i denna riksviktiga affär.

Jag vill säga min högt ärade vän herr Pehrsson i Bramstorp, att jag ej vill åt honom personligen. Det kan hända, att jag i fortsättningen kommer att sysselsätta mig litet med honom, men därför har jag ej något agg till honom. När en så charmant kavaljer bjuder upp till dans, har jag ej hjärta att säga nej. Det kan hända, att jag hade uppträtt, även om herr Pehrsson icke apostroferat mig. Jag umgicks själv en tid med tanken att interpellera, men det var före deputationens uppvaktning och ej efter densamma, ty efter deputationens uppvaktning kunde det ej falla mig in att framföra en sådan interpellation i kam-

Svar å
interpellation.
(Forts.)

Svar å
interpellation.
(Forts.)

maren och i varje fall ej sådana frågor, som de, vilka framställts i den nu förevarande interpellationen. Vad är det interpellanten vill ha reda på? Han säger: »Har den vid uppvaktning inför stats- och jordbruksministrarna den 24 sistlidne januari utlovade utredningen angående spannmålsförmedlingen i Skåne fullföljts?» Vad var det som hänt? En deputation hade varit hos jordbruks- och statsministrarna och fått löfte om utredningens verkställande. Då är det underligt, att en medlem av kammaren ifrågasätter, om jordbruksministern är en karl, som vill stå vid sitt ord. Jag är av den uppfattningen, att han är en sådan karl. Jag är övertygad därom. Jag vet ej, om det är någon i kammaren mer än herr Pehrsson, som tvivlar därpå. Sedan frågas: »Om så är fallet, är det statsrådets avsikt att snarast möjligt låta offentliggöra resultatet av utredningen?» Vad har egentligen herr Pehrsson i Bramstorp för uppfattning om regeringen och jordbruksministern? Denne blir uppmanad att företaga en utredning, och han åtar sig att göra det. Då tänker herr Pehrsson i Bramstorp: »Tänk om han skulle smussla undan den. Här skall interpelleras, han skall ej få smussla med papperen.» Herr Pehrsson har enligt min mening givit uttryck åt en obefogad misstro till jordbruksministern. Jag kan ej dela denna misstro och vill säga, att denna misstro skulle herr Pehrsson ej ha visat mot den man, som hans excellens statsministern enligt vad som uppgivits först tänkte placera som chef för jordbruksdepartementet.

Herr Pehrsson i Bramstorp viskade nu till mig, att jag ser spöken på ljusa dagen. Jag är kanske felaktigt underrättad, men herr Pehrsson får då tillfälle att senare tillrättalägga mina uppgifter.

Jag nämnde, att jag haft för avsikt att interpellera, men att jag avstod från den tanken. När jag funderade på saken, tänkte jag: »Vad skall interpellationen tjäna för förnuftigt syfte?» Jo, jag ville ha fastslaget, att det är otillbörligt, att ett politiskt parti begagnar statliga nödhjulsåtgärder till gagn för partiet eller dess medlemmar. Det var det jag ville ha fastslaget. Men så tänkte jag: »Det är ju så självklart, som att två gånger två är fyra, och ej vill jag, att andra kammaren skall taga ståndpunkt till en så självklar sak, som att två gånger två är fyra.» Därför avstod jag. Nu vet jag ej, vilken den egentliga anledningen varit till, att herr Pehrsson senare interPELLERAT. Jag tror, uppriktigt sagt, ej, att det var för att ge uttryck åt någon misstro mot jordbruksministern, som han gjorde det. Och jag tror ej heller, att jordbruksministern uppfattat interpellationen så. Läser man motiveringen, får man veta, att interpellanten föranletts till interpellationen av vissa rubriker i tidningarna, och de äro, som vi alla veta, ibland litet opassande. Det vill jag ej förneka. Jag förstår, att herr Pehrsson är känslig för dem. Så föranleddes väl också interpellationen därav, att deputationen talade om, att han är en framstående riksdagsman. Det kunde den ha låtit bli att tala om. Men det är ändå väl svaga skäl för interpellationen. Jag vill ej tillmäta frågan den stora betydelse som herr Pehrsson gjort, och jag vill uppriktigt säga honom, att detta är ingen partipolitisk fråga. Frågan är en lokalt betonad fråga, vilket också framhållits i pressen. Men det är klart, att man här sett frågan ur principiell synpunkt.

Jag skall nu lämna en redogörelse för hur saken utvecklats sig från min utsiktspunkt. Jag anser mig skyldig att göra det med hänsyn till det angrepp herr Pehrsson riktat mot mig, och jag tror, att min ståndpunkt då blir klar. Jag fick reda på denna förmedlingsaffär före jul från en person, som underrettade mig, att han hört, att en deputation från bondeförbundet anmält önskan om företräde hos kvarnledningen i Kristianstad, och sedan uppvaktningen skett fick jag veta ändamålet därmed. Detta framgår av den intervju med konsul C. Nilsson i Kristianstad, som återgives i deputationens skrivelse och i interpellationssvaret. Att de uppvaktande begärde företräde för bondeförbun-

dets medlemmar vid spannmålsleveranserna, framgår av den replikväxling, som förekom. Ledningen för kvarnen anhöll, att jag ej skulle offentligen påtala detta, och jag villför denna begäran. Man motiverade denna anhållan med, att deputationen åberopat ett liknande medgivande från Malmökvarnens sida, och man ville undersöka saken. Så gick tiden till den 8 januari, strax innan jag skulle resa till riksdagen och jag ansåg mig då böra taga upp saken på nytt till behandling med ledningen för kvarnen i Kristianstad. Man meddelade mig då, att man hade satt sig i förbindelse med Malmökvarnen, som medgivit, att den beviljat leverans av ett mindre parti men förklarar, att den icke vidare skulle göra sådana medgivanden. Det gjordes av kvarnledningen i Kristianstad framställning, att jag icke skulle påtala saken, då den trodde, att det skulle skada spannmålshjälpen och framkalla skadliga diskussioner i pressen. Jag sade, att jag fortfarande skulle villfara framställningen, men jag ville uttryckligen säga, att mitt löfte endast gällde omtalande av saken i min tidning. I Stockholm kom jag att meddela jordbruksministern vad som kommit till min kännedom. Så låg saken den 8 januari, och den 9 januari kom artikeln i Lunds Dagblad. Med dess tillkomst har jag intet haft att skaffa. Men jag läste artikeln och fann, att man riktade en anklagelse mot kvarnarna för att ha träffat ett formligt avtal med bondeförbundet, ett avtal, som kunde anses som ett pactum turpe, ett skamligt förbund. Ty, sade man, har någon kvarn gjort ett sådant medgivande till bondeförbundet, måste detta ha utlovat något vederlag. När jag visste, vad som förekommit i Kristianstad, var det naturligt, att jag begärde ett uttalande från kvarnledningen för att få detta vederlagt. Sedan utvecklade sig diskussionen. När jag fick kunskap om vad som hänt, blev jag mycket förvånad, och jag vill säga, att jag ej trodde, att något sådant skulle kunna förekomma i herr Pehrssons parti. Jag hade den uppfattningen, att en så intelligent och kunnig man som herr Pehrsson i Bramstorp med sin framskjutna ställning i partiet skulle tämligen snart ha stigit fram och sagt, att detta var olämpligt, vartill herr Pehrsson hade så mycket större anledning, som han nu betecknat affären som riskabel för partiet. Hade herr Pehrsson gjort det, hade saken självdött, och vi hade ej haft denna interpellationsdebatt och affären hade ej rört upp så mycket damm som den nu gjort.

Man undrade: »Hur skall bondeförbundets tidning nu ställa sig?» Det gick fyra dagar. Den teg som muren. Men på fjärde dagen kom förklaringen i bondeförbundstidningen i Malmö och jag måste säga, att den är mycket sympatisk. Man förtiger ingalunda sanningen, man erkänner, att det var ett partipolitiskt företag. Man klagar över de svåra förhållanden, som varit rådande beträffande spannmålsleveranserna. Jag skall endast läsa upp en kort passus:

»På grund av de många klagomål, som inlöpte, ansåg sig bondeförbundets Skåneorganisation nödsakad att vidtaga åtgärder gent emot dessa missförhållanden. Det bör därvid beaktas, att bondeförbundet icke blott är en politisk organisation utan därjämte har till uppgift att tillvarataga medlemmarnas ekonomiska intressen.» Man hade under dessa fyra dagars betänketid funnit, att man behövde en förklaring, varför man gjort så, och den förklaringen går ut på, att man avsett endast ett försök. Man hade velat börja med den organisation man hade för att sedan få en försäljningsbyrå som förmedlare för alla. Nu tycker jag, att det är besynnerligt, att så kloka karlar, som det bör finnas i herr Pehrssons parti, skulle börja i galen ända och så kompromettera företaget från början, att det gjorde sig omöjligt. Förklaringen i bondeförbundsorganet får gälla för vad den kan. Jag vände mig emellertid till kvarnledningen i Kristianstad med en fråga, om det under bondeförbundsdeputationens besök i Kristianstad talades om, att det endast var fråga om ett försök. Man svarade

Svar å
interpellation.
(Forts.)

Svar å
interpellation.
(Forts.)

med ett bestämt nej. De uppvaktande hade eljest haft anledning att upplysa, att det endast gällde ett försök, då kvarnledningen sporde: »Vad skulle ni ha sagt, om ett annat parti kommit med en sådan framställning?» Man talade alls icke om något försök från de uppvaktandes sida utan svarade: »Det är ett annat förhållande med de andra partierna, de äro icke några bondepartier.» Denna förklaring om försöket får, som sagt, gälla för vad den kan.

Så fortsatte diskussionen, och det kom kritik från andra partier, i de socialdemokratiska, frisinnade och liberala tidningarna. Striden blev hård och bondeförbundet »Skånska Dagbladet» stod hårt i. Dess försvar gick ut på, att den kritik, som framkommit, var dikterad av grön avund. Så småningom blev den ärggrön. Den hade uppstått därför, att bondeförbundet hade hittat på något så fiffigt och nyttigt, att de andra partierna höllo på att förgås av avundsjuka. På den linjen yttrade tidningen sig och så fortgick diskussionen. Bondeförbundsorganet utvecklade sitt tema med mycken energi. Med tiden nöjde man sig ej med försvar, man gick till anfall. Och de, som ej funnit lämpligt, att sådan förmedling bedreves partipolitiskt, utpekades som riktiga bondefiender och man angrep dem starkt. Jag skall be att få läsa upp en passus ur herr Pehrssons i Bramstorp organ, »Skånska Dagbladet». Han sade i sitt anförande i dag, att somliga partitidningar har man ej för sina förtjänsters utan för sina synders skull, och det gav mig anledning att fråga herr Pehrsson, om han har »Skånska Dagbladet» för sina synders eller för sina förtjänsters skull. Men han vägrade att svara på denna fråga. Jag skall nu läsa upp en punkt, som är mycket upplysande. Det är ett uttalande, som är värdefullt såsom komplement till utredningen. Det står i Skånska Dagbladet: »Man beskärmar sig nu i rabalderpressen» — det är jag och högerpressen och andra — »över att bondeförbundet vinner anhängare på saken. Ja, tänk så märkvärdigt. Det förefaller som om förbundets belackare föreställt sig, att förbundet skulle ha så betett sig, att det skulle förlora på vad det tog sig till. Man kan därför mycket väl förstå deras grämlse och besvikelse, när de en vacker dag upptäcka, att man inom bondeförbundet ännu en gång utträttat något till jordbrukets fromma, och denna gång av så påtagbart slag, att varenda odlare kan räkna ut hur mycket som räddas åt hans egen plånbok därå. Det är sannoligen icke att undra på, att de bönder, som nu fått upp ögonen för dessa fakta, visa bondeförbundet sin tacksamhet genom att sluta sig till det. Allt detta är precis lika naturligt som att man inom de andra partierna på landsbygden» — även jordbruksministerns parti, förmodar jag — »svär ve och förbannelse över sin egen otur att på en gång bli handicapad i konkurrensen och avslöjad som allt annat än pålitliga jordbruksvänner.» Jag förmodar, att detta uttalande ger en god bild av hur förhållandena utvecklats sig.

Alltnog, vi ha kommit till den kritiska dagen den 24 januari, och man har hittills i bondeförbundspressen betonat, att geschäftet var en stor bragd. Så kommer uppvaktningen den 24 januari och denna omtalas den 26 januari i Skånska Dagbladet. Herr Pehrsson i Bramstorp är ju så intresserad av rubriker. Jag skall därför läsa upp rubriken över denna artikel; den hade följande lydelse: »Högern sålde vettet, bondeförbundet vetet.» Det var en träffande rubrik. Den är bra därför att man erkänner, att bondeförbundet sålde vetet. »Högern sålde vettet» — ja, jag tycker, att det är bra att veta, att jag hör till ett parti, som har något av den varan att avyttra. Vad de herrar beträffar, som skrivit artikeln, så vet jag icke, hur de ha det med vettet, men jag vet, att de ha en ganska riklig tillgång på ovelt. Det är deputationens medlemmar, som få skäppan full. Jag skall icke trötta kammaren med att läsa upp dessa älskvärdheter, som man består deputationens medlemmar. Men vad själva saken beträffar, så inträder nu en fullständig omsvängning. Den lysande bragden blev karakteriserad som en bagatell, en struntbagatell. Denna för-

träffliga sak, som skulle väcka ärggrön avundsjuka, har efter deputationens uppträdande hos statsråden blivit en struntbagatell. Man förebrår deputationens herrar, att de gå till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet för denna struntbagatells skull! Men om nu hela affären är en sådan struntbagatell, varför är man då så ond på de herrar, som gått till regeringen? Är det en struntbagatell, så borde man kunnat taga detta lugnt och kallt. Men nej, det gör man ingalunda. En av deputationens medlemmar, ordföranden i Malmöhus läns hushållningssällskap, han får av Skånska Dagbladet silkesnöret. Han har gjort något så opassande, att han skall avgå från sin förtroendepost. Det är icke svårt att upptäcka fanatismen i en sådan artikel som den jag här berör. Den är påtaglig. Vi veta, att i ett av våra grannländer kan fanatismen ibland taga sig så betänkliga uttryck, att man skjutsar folk. Sådana metoder behöva vi icke riskera i vår lugna landsända, men de herrar, som stå bakom denna artikel, skulle nog icke ha haft något emot att skjutsa hushållningssällskapets ordförande från hans förtroendepost. Herr Pehrsson i Bramstorp är en klok man och anser helt naturligt detta hot olämpligt, jag ser, att han ruskar på huvudet. Men man får dock detta intryck, då man läser denna tidning, beträffande vilken jag icke vet, om herr Pehrsson i Bramstorp har den som partiorgan för sina förtjänsters eller för sina synders skull.

Men man är icke onådig bara mot deputationens medlemmar, utan man har till och med något att säga Kungl. Maj:ts regering. Jag skall be att få läsa upp en passus: »De fyra högerherrarna invända måhända, att de vänt sig mot bagatellens princip och velat förhindra, att bondeförbundet vann anhängare på försöksförmedlingen. Men i så fall äro de ute som politiska avundsmän för att skada en politisk konkurrent. Hur regeringen skall såsom själv företrädare av ett tredje politiskt parti, det folkfrisinnade, kunna stå högern till tjänst härutinnan utan att själv bli politisk part i målet är fullständigt obegripligt.» Herrarna på regeringsbanken äro alltså vordna parter i målet, och när det kommer till slutet, så kanske det icke är geschäftsherrarna i Malmö utan Kungl. Maj:ts regering som gjort något opassande. Vi ha kommit till den punkt i utvecklingen, då den farsartade karaktären i denna agitation är så uppenbar, att jag kan lämna Skånska Dagbladet, men i stället ber jag att få språka en stund med interpellanten.

Jag gör det därför att interpellanten talade några varma ord om kristendom och sanning och talade om bluff och så vidare. Jag vill säga interpellanten, att den agitation, som bedrivits mot dem, som kritiserat denna sak, har icke varit något bevis på någon större sanningskärlek. Det har från vår sida icke påtalats, att lantmännen sluta sig tillsammans för att bedriva spannmålsförmedling, men det har påtalats, att ett politiskt parti ingriper i den statliga regleringen. Detta är en annan sak. Men nu heter det från herr Pehrssons i Bramstorp press, att vi vilja förhindra landtbrukarna från att sammansluta sig för att sköta denna förmedlingsverksamhet. Detta är icke sant, herr Pehrsson i Bramstorp. Här har jag i min hand en resolution från ett bondeförbundsmöte i min hemtrakt, där det först hölls ett inledningsföredrag av en agronom och där det sedan antogs en resolution. Där trädde fram en bondeförbundets tjänsteman — sådana har man gott om, fastän partiet enligt herr Pehrsson skulle ha ont om pengar. Det ser dock icke ut som om partiet i Skåne skulle vara fattigt. I resolutionen äro en del allmänna önskemål uttalade för jordbruksnäringen, som jordbrukarna gärna instämma i, men så förekommer där vidare en passus — jag vill tala om för herr Pehrsson i Bramstorp en hemlighet, att jag har genom en tillfällighet fått denna resolution i original och icke i avskrift, och i mitt exemplar har någon klok man strukit en del; det strukna är av ett visst psykologiskt intresse. Det heter emellertid i slutet av den antagna resolutionen bland annat: »Sam-

Svar å
interpellation.
(Forts.)

Svar å
interpellation.
(Forts.)

tidigt kunna vi icke underlåta att uttala en protest emot det tillvägagångssätt, som den jordbruksfientliga pressen från olika håll under dessa för jordbruket så tryckta tider gjort sig skyldig till och genom sin tydliga tendens velat göra till ett stort politiskt nummer till verklig skada för jordbruksintressena genom att stämpla den av en lantbrukareorganisation företagna spannmålsförmedlingen som skadlig».

Jag skulle vilja hemställa till herr Pehrsson i Bramstorp, om det är tillständigt att fortsätta agitationen på den linjen, då man håller på att man är sanningens vän och framför så mycket kritik mot andras agitation. Jag vill icke försvara de partipolitiska metoderna vare sig på det ena eller andra hållet, jag tror icke, att man bör uppträda fariseiskt, ty i grund och botten äro vi lika goda kålsuppare allihopa. Men herr Pehrsson har så starkt angripit högerpartiet, att jag vill vädja till honom att göra slut på denna ovärdiga agitation och göra klart för sina partivänner, att vad vi vänt oss emot, är icke jordbrukarnas sammanslutning utan mot det, att ett politiskt parti ingriper i spannmålsregleringen och spannmålshjälpen.

Det är bekant, att Napoleon brukade taga sina löjtnanter i örat, när de voro för ivriga. Herr Pehrsson i Bramstorp är ännu icke någon Napoleon, men kanske blir han det, och jag tror, att han har den ställningen, att han kan säga till bondeförbundets subalterner, att de böra hålla sig bättre på sanningens matta.

Sedan skall jag be att få säga herr Pehrsson i Bramstorp några ord i hans egenskap av spannmålsnämndsledamot, kvarnstyrelseledamot och betrodd man för bondeförbundet i Skåne. Herr Pehrsson i Bramstorp tillhör spannmålsnämnden, och jag skall be att få läsa upp en punkt i instruktionen för denna nämnd. Det heter: »Nämnden åligger: — — — — 4) att följa tillförseln av vete och råg till kvarnarna inom landet samt, därest nämnden finner förhållandena så påkalla, föreslå Konungen åtgärder för befordrande av en jämn sådan tillförsel.» Ja, inte kan man begära av herr Pehrsson i Bramstorp eller någon annan ledamot av nämnden, att de skola följa tillförseln till kvarnarna över allt i landet, men nog tycker man, att en spannmålsnämndsledamot som herr Pehrsson i Bramstorp åtminstone skulle kunna följa med spannmålstillförseln till den kvarn, i vars styrelse han sitter. Herr Pehrsson i Bramstorp säger nu, att han icke sitter i styrelsen. Det förvånar mig, men herr Pehrsson i Bramstorp hade väl dock någon aning om att kvarnen finnes. Här ha herr Pehrssons i Bramstorp partivänner nere i Skåne i slutet av oktober, november och december laborerat med sitt geschäft. Hur kan det komma sig, att de icke haft ett enda ord att säga herr Pehrsson i Bramstorp utan låtit herr Pehrsson vara helt främmande för detta? Jag tror herr Pehrsson i Bramstorp på hans ord, men nog är detta ett ganska underligt förhållande. Det hade väl bort vara herr Pehrssons skyldighet att taga upp saken och ordna de förhållanden, som icke kunde avhjälpas genom detta geschäft utan endast genom en framställning till Kungl. Maj:t från spannmålsnämnden, såsom instruktionen för spannmålsnämnden anvisar.

Men vidare, skulle icke herr Pehrsson i Bramstorp känt sig manad, när saken blev offentlig, när diskussionen pågick och när han läste rubrikerna i tidningarna att säga till geschäftsherrarna: det var min plikt att gripa in här och inte herrarnas. Då hade saken blivit tillrättalagd, och vi hade icke behövt denna debatt. Det har sagts om skåningarna, att vi äro så flegmatiska. Jag vill säga, att den flegma, som herr Pehrsson här lagt i dagen, tilltalar icke min provinsiala stolthet. Herr Pehrsson har gått för långt. Jag är frestad att säga till herr Pehrsson i Bramstorp som bonden sade till landshövdingen i Malmöhus län, då han uppvaktade honom för att han skulle bilägga en tvist, som han hade med en granne, men landshövdingen icke ville vara med om det. Bonden tog sin kappsäck och gick, men när han kom till dörren, vände han sig om och rik-

tade en förintande blick på landshövdingen och sade: »Vad sidder han då här och trækker lön för?»

Jag skall liksom herr Persson i Fritorp göra ett tankeexperiment. Antag att det varit en högerregering, att den tillsatt en spannmålsnämnd såsom den nuvarande regeringen gjort, antag att i denna insatts en högerman, vilken senare visat sig vara ledamot i en kvarnstyrelse, antag att till den kvarnen skett försäljningar till förmån för högerpartiets medlemmar och antag att i högerpartiets tidningar förts ett språk sådant som nu förts i Skånska Dagbladet och att åtgärderna där försvarats såsom berömvärda, nyttiga och bra, vad skulle då ha inträffat? Jo, här hade blåst upp en storm i landet, det hade blåst upp en storm lika stark som Wohlinstormen. Om icke herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet blåsts bort av den stormen, så undrar jag dock, hur det gått för spannmålsnämndsledamoten? Jag har ingenting emot att herr Pehrsson i Bramstorp sitter i spannmålsnämnden, men jag vill framhålla, att det här mätes med olika mått. Jag har ingenting emot, att man ställer större anspråk på högerpartiet än på de andra, men jag vill säga ifrån, att när man vill förbjuda oss att kritisera dessa förhållanden, så säga vi nej; det är vår rätt att härom säga vår mening.

Jag skall icke spilla många ord på den utredning som föreligger. Herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet har säkerligen icke haft annat att göra än han gjort. Men det skulle nog icke ha skadat, om herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet riktat en rundskrivelse till alla kvarnarna. Det kan tänkas, att även andra försökt att fuska. Även om en sådan utredning lett till negativt resultat, så skulle den icke ha skadat. Vidare vill jag säga, att man måste finna det anmärkningsvärt, att spannmålsnämnden icke har anlåtats för denna utredning eller fått yttra sig. Det är dock spannmålsnämndens uppgift att tillse, hur det går till med tillförseln till kvarnarna.

I övrigt har utredningen bestyrkt de båda grundläggande dokumenten, intervjun med direktören vid kvarnen i Kristianstad, och den insändare, som kvarndirektören i Malmö insände till Lunds Dagblad. Dessa ha vitsordat sina uttalanden. Det behövs icke mera för att man skall få klart för sig vad som här har förekommit.

Emellertid förekommer det ett inlägg i utredningen, bestående i ett yttrande från bondeförbundets skåneavdelning, som är av sådan art, att jag förmodar, att det förorsakat herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet, som säkerligen har sinne för humor, ett gott skratt. Vad innehåller då den skriften? Här säger deputationen, att det uppgivits, att det varit ett villkor för försäljning, att man skulle förete kvitto på inbetald medlemsavgift. Kvarnstyrelsen säger, att den icke haft någon kunskap om denna sak. Så kryper herr Pehrsons i Bramstorp parti nere i Skåne bakom detta och säger, att det är uttömmande. Det behövs här sannerligen icke några reflexioner.

Till sist ber jag att få läsa upp ett par rader ur en insändare, som stått i en frisinnad tidning, således en tidning, som tillhör herr jordbruksministerns parti och det parti, som herr Pehrsson i Bramstorp under sin tidigare politiska utveckling tillhört. Det är en insändare från en jordbrukare, som säger: »Vår tid strävar efter likhet på alla områden. Låt oss behålla den även framför kvarnarnas magasinsportar.» Det är en ganska sund tanke, och jag tror, att det är det sunda förnufts slutomdöme i denna sak. Vi äro icke ute i landet och säkerligen icke heller i riksdagen för inrättande av ett nytt frälse och allra minst något partipolitiskt frälse. Vi äro dock ense om inom alla partier, att när det gäller statliga hjälpåtgärder, då böra vi taga emot dem icke såsom partimedlemmar utan såsom medborgare. Och när herr Pehrsson i Bramstorp säger, att dessa åtgärder från bondeförbundets sida icke gjort någon skada, så kan jag säga honom, att det ha de gjort. Jag vill bara referera till ett ytt-

Svar å
interpellation.
(Forts.)

Svar å
interpellation.
(Forts.)

rande som en av spannmålshjälpens allra ivrigaste vedersakare fällde till mig. Han sade, att det är naturligt, att kristidsåtgärder skola medföra kristidsmoral. När man framkallar sådana reflexioner, såagnar man icke hjälpkationen.

Till slut kunna vi väl vara ense om att det är olämpligt, att ett politiskt parti ingriper i statliga hjälpatgärder så som här skett. Jag upprepar, att den satsen är lika klar som att två gånger två är fyra, den är axiomatisk. Jag skall icke göra mig skyldig till den vanvördnaden mot riksdagens andra kammare, att jag ett enda ögonblick skulle vilja misstänka, att ett så enkelt räkneproblem skulle kunna väcka stridigheter i kammaren. Jag hoppas, att även herr Pehrson i Bramstorp och jag skola kunna mötas på den linjen.

Herr Nilsson i Hörby: Herr talman! Det förefaller som om den siste ärade talaren högg i sten, då han förebrådde interpellanten dels för att han kommit med interpellationen och dels för att han såsom ledamot av spannmålsnämnden icke skött sig så som han bort, ty om han det hade gjort, så hade — påstod herr Björck — denna debatt varit överflödigt och onödig. Jag undrar verkligen om det var ett uttryck för egen uppfattning, ty om denna debatt icke hade blivit av, så hade inte den siste talaren fått tillfälle att resonera om denna sak under en timmes tid.

Herr Björck ordade om partimoral och om Napoleon och hans löjtnanter. Jag vill först göra den anmärkningen, att det förefaller, som om det icke var första gången som man från högerhåll vill spela Napoleon gentemot bondeförbundet. Det mötte redan i remissdebatten. Jag skulle vilja göra den anmärkningen, att inom högerpartiet herr Lindman eller vem det är som där är Napoleon — ty jag antar att det icke är herr Björck — borde se till att hans löjtnanter i kammaren icke driva denna sak för långt.

En annan anmärkning. Debatten börjades av herr Månsson i Erlandsro, fortsattes av herr Ljung och slutades av herr Björck med resonemang om vad bondeförbundets press skriver i denna fråga. Det dugde inte alls, ty den begriper icke denna sak. Men vad jag icke begriper det är det ömma skinn högern helt plötsligt fått och den smärta dessa smållar åstadkommit. Jag vädjar till herrarna att tänka efter, hur det skulle gå för bondeförbundet, om vi skulle vara lika ömtåliga för vad som säges i Nya Dagligt Allehanda, Lunds Dagblad eller Kristianstads Länsstidning. Då finge vi jämra oss varje dag.

För att gå tillbaka till saken, som det rör sig om, så ligger det så till, att genom bondeförbundets förmedling har det sålts cirka 4,000 säckar vete. Kvantiteten är inte större än vad som förmales på två dagar vid Malmö ångkvarn. Vad säljarnas antal beträffar så är det mellan 70 och 80 stycken. Det innebär, att egentligen ingen sålt ett parti, som överstiger femtio säckar. Härav framgår att det var endast mindre jordbrukare, som deltog i leveransen, och i det tryckta läge, som rätt och som fortfarande råder, visste de icke vart de skulle vända sig. De kommo och frågade bondeförbundets ledning, om det genom dess medverkan kunde bli möjligt att få sälja åtminstone så mycket spannmål, att de finge pengar till kronoskatten. Det var detta, som åstadkoms.

Jag vill också inom parentes inskjuta, att i bondeförbundets stadgar står, att man jämväl skall tillvarataga medlemmarnas ekonomiska intressen. Man har ju här viftat med att avsikten skulle ha varit att genom denna försäljning öka partiets numerär och ge partikassan ökade inkomster. Hur skulle bondeförbundet egentligen ha handlat för att hjälpa dessa mindre jordbrukare att få sälja sin spannmål, för att man icke skulle ha riktat dessa beskyllningar mot förbundet, om icke just så, att man bara hjälpte sina egna medlemmar. Hade man haft sådana avsikter, som man här har sagt, då borde man naturligtvis

ha vänt sig hit och dit till personer, som icke voro anslutna till partiet, i akt och mening att värva proselyter. Bondeförbundet hade emellertid ingen annan väg att gå än att hjälpa de jordbrukare, som voro enrollerade. Jag vill i detta sammanhang också erinra om det exempel, som herr Månsson i Erlandsro anförde, om en person, som genom att vinka med medlemsavgiften försökte få tillfälle att sälja sin säd på detta sätt. Det är högertaktik det där att komma stickande så där bakom kulissen för att först dra nytta av något och därefter ställa till rabalder. Detta är den verkliga bakgrunden för hela affären. Det hade sannerligen icke gått och man har aldrig tänkt att få några nya medlemmar på ett sådant sätt.

Vad åstadkom då detta? Jo, det gav anledning till den s. k. deputationen. Eftersom nu samtliga här i riksdagen närvarande medlemmar av denna deputation haft ordet, och när den siste talaren, som visserligen icke var med däri men som jag är övertygad om var en ganska stark tillskyndare till denna uppvaktnings talat så länge, som han gjort, ber jag om överseende, herr talman, om även jag tar tiden en liten smula i anspråk.

Vad deputationens sammansättning beträffar, så har man här talat om hushållningssällskapets i Malmöhus län ordförande, och herr Björck talade om att man helst skulle vilja skjutsa honom från detta ordförandeskap för att han varit med. Som medlem av hushållningssällskapet och dess förvaltningsutskott vill jag deklarerat, att jag icke vill vara med om att sätta honom på kärran för denna sakens skull. Däremot är jag övertygad om att han har gjort en erfarenhet, som han icke hade förut, nämligen att man även i närheten av riksdagshuset kan råka i dåligt politiskt sällskap.

Vad sedan deputationens sammansättning i övrigt beträffar, vill jag säga, att den ende, som det förvånade mig att finna där, var herr Sven Persson i Fritorp. Jag har alltid känt honom som en man, som kan så att säga bedöma saker och ting kallt och som icke blåser upp dem till proportioner, som icke stå i rimligt sammanhang till orsaken. Vad sedan beträffar herrar Nils Månsson och Ljung i Svalöv, får jag säga, att jag icke kan hjälpa att jag tycker, att de voro de lämpligaste personerna, som kunde ställas i spetsen för en sådan deputation. Jag går så långt, att jag säger, att om jag skulle ha skrivit en pjäs, som skulle uppföras, och jag skulle haft att välja aktörer, så hade jag tagit herr Månsson i Erlandsro och herr Ljung. Jag vädjar till herrarna, om icke herrarna kunna så att säga för sin inre syn se, hur denna deputation har marscherat över bron och bort till kanslihuset, avviftad och önskad lycka på resan av herr Björck i Kristianstad.

Såvitt jag, som icke var med, känner gången av det hela, så var det nästa, som inträffade, fotograferingen. Herr Månsson i Erlandsro och herr Björck ha här stått och talat om att de verkligen voro så ledsna över att de nödgades ge sig ut på denna resa. De hade varit glada över om interpellanten som medlem av spannmålsnämnden hade skött sig så, att uppvaktningen icke hade kommit till stånd. Som han emellertid icke skötte sig till deras belåtenhet nödgades de verkligen i all blygsamhet uppvakta. Men kunna herrarna förklara för mig, varför ni togo fotograf med er? Här har jag porträttet i Nya Dagligt Allehanda. Där sitta de allesammans. Nu ligger det till på det viset, att även jag kan ibland gå upp och resonera med regeringens ledamöter, men aldrig i mitt liv har jag tagit någon fotograf med mig. Jag har inte ens vågat tänka mig något sådant och ännu mindre har jag vågat fråga hans excellens herr statsministern eller jordbruksministern: »Vilja herrarna fotografera sig tillsammans med mig? Kunna vi icke komma på samma plåt?»

Det var någon talare här, som bestred herr Pehrssons i Bramstorp påstående, att detta var skumraskpolitik. Jag tror nu, att herr Pehrsson har rätt, men jag skulle också vilja kalla det med ett annat ord. Jag tror, att herrarna i depu-

Svar å
interpellation.
(Forts.)

*Svar å
interpellation.
(Forts.)*

tationen kunna vara ense med mig om att det var reklampolitik. Kunna herrarna annars förklara, varför porträttet kom i tidningen?

Det var om den saken. Frågan var ur deputationens synpunkt icke bagatellartad, utan fosterlandet var i fara, och därför tog man fotograf med sig. Jag skulle för min del vilja säga till regeringen, att jag tycker, att nog kunde herrarna ha blivit fotograferade och fått sina porträtt annat än just på det sättet.

Vad själva sakfrågan beträffar, redogjorde jag i början av mitt anförande för hur det verkliga hängde ihop. Sedan kan jag nöja mig med att hänvisa till det svar, som avgivits av kvarnforeningen. Det tackar säkerligen hela det problem, varom striden har stått. Det var emellertid något annat, man syftade på. Jag tror, att herr Björck i Kristianstad sade något om att vi i alla fall kunde vara ärliga. Jag ger också herr Månsson i Erlandsro rätt uti, att vi skola vara sakliga, och det ärliga och sakliga i denna fråga ligger så till att man vid det tillfälle, det nu gäller, var ute för att möjligen få fatt på bondeförbundets skalp. Jag vill erinra om ytterligare en sak, som visar, hur ivrigt man på högerkanten jagar. I den schism, som har pågått här i Stockholm, gjorde herr Magnusson i Tumhult, i Allehanda naturligtvis, ett intervjuuttalande, och då kunde han icke underlåta att även i det sammanhanget blanda in bondeförbundets namn. Jag vill säga herrarna, att vill man på högernsida ha strid, så nog kan man få strid, men jag tror icke, att vinsten för högerns del då kommer att uppväga förlusten. Det var allt, jag i detta sammanhang ville säga herrarna.

Herr Sköld: Herr talman! Jag har icke tagit till orda här i dag för att blanda mig i den för andra kammaren ovärdiga tvätt av smutsigt politiskt linne, som högern och bondeförbundet företagit. Enligt mitt sätt att se finns det i alla fall en kärnpunkt i förevarande sak, som är av den beskaffenhet, att den även behöver påtalas ifrån håll, som icke tillhör de här i dag stridande parterna. Det är visserligen förenat med en viss risk att göra detta, därför att det skulle ju kunna hända, att man råkar ut för den olyckan att bli förklarad solidarisk med högerns uppträdande i denna sak. Jag måste för min del säga, att denna affär har från högerns sida igångsatts med en blandning av riktiga anmärkningar, obestyrkt skvaller, försåtliga personliga insinuationer och alltför stora ord, men, som sagt, det finns en allvarlig punkt i denna fråga, som bör påtalas. Det åtgörande, som enligt vad interpellationssvaret ger vid handen skett av bondeförbundets skåneavdelning, kan ju visserligen, såsom herr Björck i Kristianstad passade på att anføra, förklaras just med att kristidsåtgärder gärna leda till kristidsmoral, men de kunna icke försvaras med detta.

Om svenska staten vidtager hjälpåtgärder i ett eller annat avseende och vid dessa hjälpåtgärders utförande i praktiken en avdelning av ett politiskt parti anmäler sig såsom medhjälpare vid åtgärdernas tillämpning och gör detta i konkurrens med de exekutorer, som man egentligen avsett skola handha saken, då är det icke underligt, om med rätt eller orätt den misstanken inställer sig, att det politiska partiet för sin del icke gör detta enbart av sakliga skäl utan med vad vi bruka kalla för politiska biavsikter. Om ett politiskt parti framträder och vill deltaga i genomförandet av dylika åtgärder med den motiveeringen, att det skall genomföra en sådan tillämpning, som ingen annan kan åstadkomma, då får man lätt den misstanken, att möjligheten att nå detta utmärkta mål är beroende på att de, som skola handha åtgärderna, så att säga vika för det politiska inflytandet, och att det icke blir ett i alla avseenden sakligt avgörande. Därför menar jag, att den händelse, som jag icke tycker man skall förstora men som dock synes ha inträffat i Skåne, kan icke vara till gagn för en sund politisk utveckling här i landet. Jag tror, att det finns

anledning att påtala detta förhållande och att uttala den förhoppningen, att denna företeelse icke skall komma att få några efterföljare.

*Svar å
interpellation.
(Forta.)*

Herr Olsson i Kullenbergstorp: Herr talman! Efter denna synnerligen uttänjda debatt skall jag försöka koncentrera mig så mycket som möjligt.

Då vi i fjol i särskilda utskottet grundligt bearbetade och genomfunderade spörsmålet om stöd för brödsädesodlingen och på vad sätt vi skulle kunna åstadkomma något verkligt effektivt dylikt stöd för odlingen och givetvis även odlarna, så hade man också uppe spörsmålet om bildandet av lagerhusföreningar och byggandet av lagerhus. Det ansågs och enligt min åsikt med rätta, att det var nödvändigt att skaffa sådana, om man överhuvud taget skulle kunna tänka på att jordbrukarna skulle kunna förse kvarnarna eller, som vi kunna kalla dem, konsumenterna under hela konsumtionsåret med tillräckligt med svensk spannmål. Jag gick då in för den idén och var tämligen starkt koncentrerad på att man för den skull borde införa leveranstvång till en lagerhusförening, så att man visste vad man hade räkna med. Jag tillät mig emellertid samtidigt att anföra en invändning. Man kan icke fördölja, sade jag, att det är en liten hake i det hela, och det är, om storkvarnarna skulle förklara, att de icke vilja köpa spannmål från denna lagerhusförening, och då komma vi ingen väg. Det förefaller mig, att hela det spörsmål, som nu har rullats upp, bevisar just befogenheten i detta mitt tvivel, ty det är ju solklart, att om en kvarn förklarar, att den icke vill köpa av den och den sammanslutningen, ja, då stå vi där helt enkelt och komma icke ur fläcken.

Jag vet sannerligen icke på vad sätt detta bäst skulle rättas till. Jag erkänner, att det här föreligger en stor svårighet. Nu har man ju i Malmöhus län sökt bilda en förmedlingsförening, som skulle underlätta för jordbrukarna att få sälja sin spannmål, även då den skulle föras ut ifrån Skåne. En del spannmål måste ju säljas till de skånska kvarnarna och en del måste föras till andra kvarnar, och då skulle man utjämna detta jordbrukarna emellan. Jag tror, att denna idé icke var så dum, men det hela strandar på, om kvarnarna säga, att en sådan förening vilja vi icke köpa av.

Jag skulle därför vilja vädja till regeringen, att den tar upp den allvarliga frågan, hur man skall kunna tänka sig att få någon, jag vill icke säga reda men någon plan i försäljningen till kvarnarna. Det är verkligen ett kinkigt problem, det förstår jag, men jag begriper heller icke vad det skulle kunna skada, om jordbrukarna sammansluta sig och säga, att man skall leverera så mycket den och den datum och så mycket den och den datum. Det bör, tycker jag, vara lika rimligt, att en dylik förening får göra anspråk på att få sälja som att handlande få göra det.

Nu är det ju klart, att om verkligen en sådan spannmålslagerhusförening skulle bildas, så är det icke nog med att man kunde få anfall från kvarnarna, utan om det vore någon bondeförbundare med i denna förening, riskerar man att bli lika hårt anfallen från högerhåll. Då skulle man säga, att en dylik förening vore politisk. Jag förstår icke, hur man skall kunna ordna dessa saker, när det överhuvud taget finns bondeförbundare, som odla brödsäd och vilja sälja den. Vi ha aldrig i bondeförbundet brytt oss om på vad sätt högermän rangera sig, men det är så vanligt på detta likaväl som på andra områden, att man anser sig vara en liten smula förmyndare över bondeförbundet.

Hela denna historia gäller ju icke mer än 4,000 säckar, som levererades av jordbrukare, som hade mindre än 100 säckar brödsannmål att sälja. Det hela gjordes ju uteslutande för att hjälpa de små jordbrukarna, som sutto värst till. Då är det bittert, att en dylik sak skall kritiseras på så sätt, som skett här i dag. Herrarna komma icke ifrån, att detta icke var någon spekulationsaffär.

Svar å
interpellation.
(Forts.)

Det begripa ni lika bra som jag, att ett politiskt parti icke vinner något på en sådan sak. Finns det någon rimlig anledning att tro, att man skulle kunna vinna något? Det gläder mig, att den, som har gjort utredningen åt Kungl. Maj:t, nämligen baron Bennet, som är en fullödlig högerman, icke på minsta sätt kunnat finna ut, att verkligen bondeförbundet som organisation skulle kunna ha gjort eller tänkt sig göra någon vinst på detta. Det gäller ju leveranser från 70 å 80 bönder, men vi äro mellan 8,000 och 10,000 bondeförbundare i Skåne, och jag tycker därför, att herrarnas resonemang, om ni tänkte er litet för, skulle falla på sin egen orimlighet. Vad spelar det för roll? Tro herrarna verkligen, att vi gå så klumpigt till väga och äro så dumma, att vi tro, att vi skulle kunna vinna någon anslutning till bondeförbundet på det sättet? Det skulle vara att underkänna herrarnas intellekt att säga, att ni själva tro på det. Ni kunna helt enkelt icke göra det. Därför kan jag icke i denna aktion, som här gjorts mot denna lilla försäljning, se annat än en aversion mot att jordbrukarna sammansluta sig för att få möjlighet att sälja till kvarnarna. Skulle det gå så i fortsättningen, att det skulle vara totalt omöjliggjort för jordbrukarna, särskilt de mindre, att sälja till kvarnarna, därför att de icke få litet hjälp att sammansluta sig, så beklagar jag detta och jag gör det icke minst för Sveriges små jordbrukares skull. Jag bryr mig smått om, ifall de tillhöra det eller det partiet. Det bekymrar mig föga, men det, som verkligen ligger mig om hjärtat, det är, att om något kan göras, bör det göras för de små jordbrukarna i Sveriges land, som sannerligen sitta så ekonomiskt trångt, att många av herrarna, som här stått upp och kritiserat, själva icke begripa, hur svårt det är.

Herr **Pehrsson** i Bramstorp: Herr talman! Beträffande Nils Månssons anförande vill jag säga, att det var rätt svårt att följa med det, men om jag förstod det riktigt, var det i huvudsak en repetition av vad som redan förekom i den skrivelse, som avlämnades den 24 januari. De intyg, som han läste upp i dag, fanns det inga namn inunder. Jag har dock hört berättas, att Nils Månsson ordnat med att få några personer hem till sig för att skriva under intyg. Jag har en känsla av att om det varit många och trovärdiga personer, som skrivit under dem förelagda intyg, hade kammaren bjudits på ytterligare en stunds innanläsning. Om det sagts något i telefon på det ena eller andra sättet, så skall man väl icke blåsa upp det till större proportioner än det har.

Som medlem i spannmålsnämnden har jag varit med om att avge yttranden över framställningar, som ha kommit in om förhand vid försäljning eller förmåner vid försäljning, och spannmålsnämnden har i alla dessa yttranden varit fullständigt enhällig, så att herrarna kunna icke påstå, att vare sig jag eller någon annan i nämnden skulle ha försökt att favorisera den ene eller den andre.

När man nu talar om denna försäljning i och för sig, så tycker jag, att man skall ge frågan rätta proportioner. Nils Månsson, som ju varit särskilt angelägen att påpeka detta missförhållande, har ju för övrigt själv här erkänt, att det var en partivän till honom, som fick leverera resten av det parti han förmedlat. Det lär nämligen finnas en till högerman i Bunkeflo socken, som odlar spannmål. Jag menar bara, att man skall icke göra detta till ett större nummer än det verkligen är.

Beträffande herr Persson i Fritorp vill jag säga, att man kan ju ha olika uppfattning om saker och ting. Jag har för min del icke fått samma intryck som han av den utredning, som blivit verkställd, att den skulle ge stöd för de antaganden, som delegationen gjorde i sin skrivelse till Kungl. Maj:t. Såvitt man betraktar denna utredning som opartisk, vilket jag för min del all-

tid förutsätter, att en utredning är, kan jag icke få det intrycket, att utredningen gav stöd för de antagonen, som herrarna gjort beträffande nya medlemmar till bondeförbundet, beträffande ett hinder för den ene eller den andre o. s. v. Tvärtom, kvarnen hade uteslutande av fullt lojala synpunkter förmenat, att den hellre ville köpa av 70 à 80 stycken i en leverans än att köpa av 70 à 80 personer, som levererade var för sig.

Emellertid det är väl icke det, saken gäller. Det var, som jag nämnde i mitt förra anförande, icke den saken, herrarna ville åt, utan ni ville något annat. Herrarna få verkligen ursäktas, om jag känt det litet märkvärdigt, att sedan jag avgivit en förklaring i Nya Dagligt Allehanda, som man, enligt vad även Kristianstads läns tidning sagt, tror vara riktig, så underlåter man icke att i den skrivelse, varmed man uppvaktar Kungl. Maj:t, namnge mig såsom den, som skulle stå bakom. Det är detta, som jag har opponerat mig emot, och det är på den punkten, som jag anser mig ha rätt att klarlägga saken. Om något sådant hade inträffat, att jag stått bakom en sådan åtgärd som denna, med den ställning jag har i statens spannmålsnämnd, hade jag ansett det vara riktigt, som herr Björck i Kristianstad skrev i sin tidning den 22 januari, att jag borde ha avgått. Det stod i en artikel i tidningen, att det förspordes, att jag antingen hade att förklara mig offentligt eller att lämna spannmålsnämnden.

Jag vill säga, som jag sagt tidigare, att jag icke rättar mig efter tidnings-skriverier. Då herr Björcks anförande till $\frac{7}{8}$ bestod av tidningsnotiser, som han läste upp, så vill jag därför säga, att jag fäster det värde vid dessa citat, som de förtjäna. Vad jag vänder mig emot är, att man nämmt mitt namn i den skrivelse, som inlämnades till Kungl. Maj:t. Jag har svårt att fatta, hur de herrar, som överlämnade denna skrivelse, kunde låta denna insinuation stå kvar, sedan det offentligen i tidningarna förklarats, att jag icke haft med saken att skaffa. Nu förstår jag, att herr Björck i Kristianstad har så stora fordringar på mig som ledamot av spannmålsnämnden, att jag skulle ha avstyrt en sak, som jag icke visste om, och fått spannmålsnämnden att gripa in för att åläggas kvarnen i fråga att icke förfara på detta sätt. Spannmålsnämnden har dock varje gång, vi haft att avge ett yttrande, sökt förklara så gott vi ha kunnat, hur det system, som nu tillämpas, bör efterlevas. Om en människa sitter i en förtroendeställning och vet med sig själv att ha varit fullständigt fri från sådana avsikter och att icke ha haft det ringaste med saken att skaffa, så tycker jag, att det bör vara en rimlig rättvisa, om man skall tala om rättvisa här i landet, att icke genom sådana insinuationer och misstankar påbörda honom, att han likväl haft ett finger med i spelet. Det är detta, jag vänder mig emot, och jag anser det icke värdigt ett politiskt parti, som jag nämnde tidigare, och knappast heller av en kamrat i kammaren att förfara på det sättet.

Herr Sköld sade, att han kände sig illa berörd av dessa saker. Som jag nämnde förut, ha vi i våra yttranden sagt, att vi anse, att en organisation, som skall driva affärer, skall vara en sådan organisation, som består av odlare eller affärsmän, men vi ha icke kunnat tillstyrka förhandsrätt vare sig för den ene eller den andre. Därom ha vi varit eniga i spannmålsnämnden samt och synnerligen. Då må herrarna icke förtänka mig, att jag får en känsla av att den sanningsenlighet och rättrådighet, som kräves av varje svarsställande svensk politiker, har icke funnits i detta fall.

Herr Björck i Kristianstad: Herr talman! Endast ett par mycket korta ord. Jag kan instämma med herr Pehrsson i Bramstorp, att denna sak fått alldeles onödigt stora dimensioner, men jag vill säga herr Pehrsson, att, såvitt jag känner till saken, har den fått dessa stora dimensioner till följd av

*Svar å
interpellation.
(Forts.)*

den hållning, som herr Pehrssons organ i Malmö intagit, då det först försvaret saken och sedan angripit dem, som uttalat sig emot densamma. Hade så icke skett, hade saken icke fått så stora dimensioner.

Jag har redan sagt, att jag godtager herr Pehrssons förklaring, att han icke haft med saken att göra, men hans organ har upprepade gånger sagt, att herr Pehrsson måste anse tilltaget synnerligen lämpligt och bra.

Vad slutligen beträffar herr Pehrssons tal om insinuationer vill jag säga, att jag har läst igenom skrivelsen i fråga mycket uppmärksamt för att söka finna dessa insinuationer, men där konstateras endast det faktum, att herr Pehrsson är styrelseledamot i kvarnen, och man har med hänsyn härtill velat säga, att det är begripligt, om kvarnen ville göra ett sådant medgivande. Man har sagt detta för att bagatellisera saken men icke för att påbürda herr Pehrsson något olämpligt. Jag förstår emellertid mycket väl, hur herr Pehrsson fått sin uppfattning, och jag ger honom fullkomligt rätt uti, att de tidningsrubriker, som förekommit över deputationens framställning, voro missvisande. De innehöllo sådant, som skrivelsen icke innehöll, men det är ju, som förut framhållits, något, som deputationens medlemmar icke kunna bära ansvaret för. Jag kan icke ur denna skrivelse läsa ut några insinuationer mot herr Pehrsson. Där förekommer endast ett konstaterande av faktiska förhållanden, som icke blivit bestridda.

Herr Pehrsson i Bramstorp: Herr talman! Jag måste uttrycka min förvåning över att herr Björck icke kan läsa ut vad där står. Man säger ju, att anledningen, varför den och den kvarnen tagit emot det, är att den och den personen tillhör styrelsen. Men herr Björck tycks icke vilja tro, som jag förut nämnde, att jag icke tillhör denna styrelse. Jag tillhör en styrelse, som utgör de olyckliga kvarlevorna av Svenska lantmännens kvarnförening, som ingått i detta företag, som nu benämnes A.-B. Kvarnintressenter. Det står emellertid här i inledningen till skrivelsen, att anledningen till att den och den kvarnen har bifallit det synes kunna bero därpå, att den och den personen tillhör styrelsen och tillika spannmålsnämnden. Kan inte herr Björck läsa ut detta, så förstår jag icke annat än att han saknar det, som han sade, att hans parti hade så gott om, att de kunde sälja av detsamma.

§ 4.

Föredrogos var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till bankoutskottet propositionerna:

nr 184, angående pension åt landshövdingen S. H. Kvarnzelius; och

nr 185, angående pensionsförbättring åt vissa befattningshavare vid flottans varv; samt

till jordbruksutskottet propositionen, nr 183, angående lantmäteriundervisningens ordnande.

§ 5.

Härpå föredrogos var efter annan de på kammarens bord liggande motionerna; och remitterades därvid

till behandling av lagutskott motionerna:

nr 396 av herr *Flyg m. fl.*;

nr 397 av herr *Andersson* i Malmö *m. fl.*; och

nr 398 av herr *Holmström*; samt

till statsutskottet motionen nr 399 av herr *Hultman m. fl.*

§ 6.

Föredrogos men blevo ånyo bordlagda konstitutionsutskottets utlåtande nr 8, statsutskottets utlåtanden nr 38—48 samt bevillningsutskottets betänkanden nr 21 och 22.

§ 7.

Ordet lämnades nu till herr förste vice talmannen Nilsson, som yttrade: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att kammaren måtte besluta, att på morgondagens föredragningslista bland två gånger bordlagda ärenden sist måtte uppföras statsutskottets utlåtande nr 8.

Denna hemställan bifölls.

§ 8.

Anmäldes och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen:

från riksdagens kansli, nr 52, om införande i förordningen angående expeditionslösen av bestämmelse, att protokoll över borgerlig vigselförrättning icke behöver lösas av kontrahenterna; samt

från statsutskottet:

nr 79, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av medel för täckande av vissa hos länsstyrelsen i Stockholms län bokförda belopp;

nr 80, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för extra ordinarie kustbevakningsbiträdet N. E. K. Walter från viss betalningsskyldighet;

nr 81, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord;

nr 5 A, i anledning av vissa i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1931/1932 under riksstatsens femte huvudtitel, innefattande anslagen till socialdepartementet, jämte i dessa ämnen väckta motioner; och

nr 7 A, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1931/1932 under riksstatsens sjunde huvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet.

§ 9.

Vidare anmäldes och godkändes riksdagens kanslis förslag till delar av riksdagsbeslutet:

nr 1, ingress;

nr 2, slutmening;

nr 3, rörande utseende av ledamöter och suppleanter i utrikesnämnden;

nr 4, rörande godkännande av en mellan Sverige och Island undertecknad konvention angående fredligt avgörande av tvister;

nr 5, rörande lag om ändrad lydelse av 76 och 77 §§ lagen den 23 oktober 1914 om krigsdomstolar och rättegången därstädes;

nr 6, rörande förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 17 maj 1923 (nr 113) om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror;

nr 7, rörande förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 27 april 1923 angående rätt för Konungen att i visst fall åsätta särskild tullavgift;

Andra kammarens protokoll 1931. Nr 21.

- nr 8, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 17 § i lagen om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus;
- nr 9, rörande lag om ändrad lydelse av 20 kap. 3 § lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet;
- nr 10, rörande val av riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare;
- nr 11, rörande val av riksdagens militieombudsman och hans efterträdare;
- nr 12, rörande ändrad lydelse av 14 och 34 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring;
- nr 13, i anledning av väckt motion med förslag till lag angående slakt av husdjur;
- nr 14, rörande åtgärder för den inhemska sockerbetsodlingens uppehållande;
- nr 15, rörande lag angående ändring i vissa delar av lagen den 30 maj 1919 om rätt till litterära och musikaliska verk m. m.;
- nr 16, rörande beredande av en tredje emeritilön åt biskopar;
- nr 17, rörande lag om ändrad lydelse av lagen den 22 april 1927 om gäldande ur kyrkofonden i visst fall av pensionsavgift, belöpande å innehavare av prästerlig emeritilön;
- nr 18, rörande verkställd granskning av riksbankens styrelse och förvaltning;
- nr 19, rörande verkställd granskning av riksgäldskontorets styrelse och förvaltning;
- nr 20, rörande verkställd granskning av riksdagsbibliotekets styrelse och förvaltning;
- nr 21, rörande beredande åt omnibustrafiken av visst straffrättsligt skydd mot uppsåtlig skadegörelse m. m.;
- nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande rörande vissa av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1930 fattade beslut; och
- nr 23, i anledning av väckt motion om lagbestämmelser mot uppsättande invid vägarna av trafiksäkerheten ovidkommande reklamannonser.

§ 10.

Till bordläggning anmäldes första lagutskottets memorial, nr 18, angående arvode åt den, som inom första lagutskottet biträtt vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om upplagshus och upplagsbevis.

§ 11.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 5.55 e. m.

In fidem
Per Cronvall.